

MAGYAR BANYÁSZLAP

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

VOLUME XXII. ÉVFOLYAM

DETROIT, MICHIGAN

1934 MÁJUS 24.

NO. 21. SZÁM.

NEM TUDNAK KEMÉNYSZÉN CODE-OT CSINÁLNI

Johnson generális bejelentette, hogy a bányászok állnak egy code útjában. - Szerinte "magas" a napszám a keményszén bányákban. - És azt állítja, hogy maguk a bányászok "ragaszkodnak" a hosszú munkanaphoz, nehogy levágják a napszámot. - Hogy mi legyen a munkátlan bányásszal, arra nem tudott felelni. - Hol vannak a szervezet vezérei ebben a kérdésben?

Hat hónapja bolondítják a bányásokat, hogy nem sokára meglesz a keményszén code és hét hónapig kellett várni, hogy a bányászok a teljes fiasokot megtudják.

Ezreket, talán tizezreket utaztak és hotelizáltak el a bányászvezérek a bányászok keservesen keresett pénzéből, tanácskozással tartottak hol Washingtonban, hol New Yorkban és állítólag "lázás" munkát végeztek, hogy nyélbe üssék a code-ot.

Most aztán Johnson generális bevallja, hogy talán nem is tudnak és nem is fognak annak az iparnak code-ot csinálni.

Nagyon érdekes, hogy a generális ur a felelősséget a bányászokra hárítja, akik szerinte "magas" napszámért dolgoznak.

A code célja az lett volna, hogy a munkaidőt levágják és az évek óta nem dolgozó keményszénesei ezreit, tizezreit munkához juttassák.

A bányabárók azonban a munkaidő levágásával együtt a munkabéreket is le akarták vágni, amit természetesen és helyesen, elleneztek a bányászok.

És a generális ur igazat ad a bányabáróknak, mert úgy találja,

hogy a keményszénesei sokat keresnek. Nem tudjuk pontosan, hogy a generális urnak mennyi a keresete, de azt tudjuk, hogy a nehezen dolgozó szénbányásznak kell legalább annyit ennie, mint az NRA adminisztrátorának és azt is tudjuk, hogy a dolgozó keményszénesei sem tehetnek, a Progressiv szervezet fordultak.

Nem kevesebb, mint hat chartert kértek loganvidéki lakók számára az utolsó hetekben és a Progressivok azt állítják, hogy máris kétezer taggal rendelkeznek abban a megyében.

Tudomásunk van ugyan róla, hogy a bányászok elkeseredése határtalan és hogy sokan a progressivokra gondoltak, de mégis erősen kételkedünk benne, hogy már kétezer szakszaktal volna el a U. M. W.-tól.

Azt is őszintén kénytelenek vagyunk megírni, hogy a magunk részéről nem helyeseltük ezt a szakadási mozgalmat, amely csak azt fogja eredményezni, hogy a bányászok táborát megosztja.

A társaságok titokban segítik a Progressivokat, mert azt remélik, hogy olyan állapotokat teremthetnek, mint Illinoisban vannak, ahol nem a társaságok ellen, de évek óta egymás ellen küzdenek, egymásnak halálos ellenségei a bányászok.

A Lee Hall féle árulás eredménye

A loganvidéki bányászok egy része elkéseredetten fordul a U. M. W. ellen. - A Progressivok hat lokálnak adtak chartert a megyében. - Kár szétrombolni a bányászok egységét. - A bányabárók a markukba nevetnek és támogatják a progressive mozgalmat

A Lee Hall gyalázatos árulása meghozta a tizenhetedik kerületben a gyümölcsét.

A fekete listára helyezett bányászok utálattal fordultak el attól a szervezettől, amelyben ilyen bitangságok létezhetnek és mint-hogy egyebet nem tehettek, a Progressiv szervezet fordultak.

Nem kevesebb, mint hat chartert kértek loganvidéki lakók számára az utolsó hetekben és a Progressivok azt állítják, hogy máris kétezer taggal rendelkeznek abban a megyében.

Tudomásunk van ugyan róla, hogy a bányászok elkeseredése határtalan és hogy sokan a progressivokra gondoltak, de mégis erősen kételkedünk benne, hogy már kétezer szakszaktal volna el a U. M. W.-tól.

Azt is őszintén kénytelenek vagyunk megírni, hogy a magunk részéről nem helyeseltük ezt a szakadási mozgalmat, amely csak azt fogja eredményezni, hogy a bányászok táborát megosztja.

A társaságok titokban segítik a Progressivokat, mert azt remélik, hogy olyan állapotokat teremthetnek, mint Illinoisban vannak, ahol nem a társaságok ellen, de évek óta egymás ellen küzdenek, egymásnak halálos ellenségei a bányászok.

Ha Loganvidéken két szervezet

létezik egymás mellett, akkor ott a testvérharc csirját ássák a véres szénmezőkre, amelyek megbenítik a bányászok erejét és a vizet mindig a társaságok malmára fogják hajtani.

Számtalanszor megírtuk már azt is, hogy a Progressivok sorsának először Illinoisban kell eldölíni.

Mi megértjük, hogy mi hozta Illinoisban létre a szakadást, ott a Progressivokkal vagyunk és reméljük, hogy sikerül nekik a 12-ik kerületben rendet csinálni.

De amíg a létük ott nem biztos, addig bűnös könnyelműségnek tartjuk, hogy a bányászok félig-meddig egységes táborát más vidékeken is megbontják, mert segíteni rajtuk nem tudnak és egyszerűen arról lesz szó, hogy az illinoisai küzdelmet a más államban lakó bányászokkal fogják financiozni.

Mi jól tudjuk, hogy a 17-ik kerület crooked tisztviselőinek a magatartása hozta létre a szakadást a vidéken, de a helyes orvosság nem a szakadás, hanem a küzdelem, hogy a szervezetben rendet tudjanak az egységes bányászok csinálni.

Ha a liberális és radikális bányászok hátat fordítanak a U. M. W.-nak, akkor a 17-ik kerületben uralkodó rothadt állapotok soha nem fognak megszűnni.

Elismerjük, hogy az NRA rendelkezései szerint meg van a bányászoknak a joguk, hogy ahhoz a szervezethez tartozzanak, amelyikhez akarnak, de mégis figyelmeztetni kívánjuk a west virginiai bányászokat, hogy a szakadás és az azt követő testvérharc nem hozhat jót a számukra.

Akik még a U. M. W.-ban vannak jelenleg, azok tegyenek meg mindent, hogy azonnal konvenció legyen a district-ben, hogy azonnal kirugják onnan a Lee Hall féle szeméket és olyan állapotokat teremtsenek a kerületben, hogy az elszakadt bajtársak érdemesnek tartsák a vizsgatérést abba a district-be.

Különösen pedig arra ügyeljenek, hogy a keserűség ne hozza létre a testvérharcot, hogy a munkásküzdelmeket mellékvágyaikra ne tereljék, mert mindkét szervezet munkás-tagjainak az igazi ellensége a bányatársaság, nem pedig a másik szervezetben levő szénbányász, akit éppen úgy kiűzősöznének, mint őt.

A kommunisták is — egyelőre — a progressivokhoz való csatlakozás érdekében dolgoznak, mert azt hiszik ők is, hogy két ellenséges tábor közt könnyebben tud a harmadik, a kívül nevető ellenség, halászni.

A REITZ BANYÁSZOK VISSZAMENTEK A BANYÁBA

Mark kerületi elnök teljes győzelmet ígért, ha visszamennek dolgozni. - Vissza fogják Balyát a munkába helyezni és nem fogják kikötni, hogy nem lehet két évig tisztviselő a lokálban. - A bányászoknak nem szabad megengedni, hogy sztrájk-büntetést vonjanak le tőlük

Megírtuk, hogy a hírhedt Reitz bányában nyolcszáz bányász kijárára a munkából, mert a társaság olyan egyezséget akart rájuk erőszakolni, hogy a lokál elnöke nem lehet két évig tisztviselő a lokálban.

Ilyen szerződés a U. M. W.-ból teljesen kompánia junit vagy manapság már a tisztességesebb kompánia junikban sem akarnak beleszólni, hogy kit válasszanak tisztviselőnek a munkások.

Természetes, hogy a bányászok nem írták alá ezt a yellow-dog szerződést, hanem nagyon helyesen kimentek a bányából és nyolc napig sztrájkoltak.

A múlt hét végén aztán Mark kerületi elnök megjelent a bányánál és rábirta az embereket, hogy menjenek vissza a munkába.

Határozott ígéretet tett arra, hogy olyan egyezséget köt a társasággal, amely Balyának

nemcsak a munkáját fogja visszaadni, hanem teljes jogu tagjává teszi a szervezetnek is, ahol a jogait nem a szervezet tagsága, hanem a társaság olyan gyalázatosan meg akarta nyírni.

A bányászok az ígéret birtokában bementek dolgozni, de a mennyiben a kerületi elnök azt nem teljesítgéné, a munkát újra ott hagyják.

Természetesen a hírhedt társaság most majd egy dollárokat akar követelni jogtalan sztrájk címén a bányástól, reméljük azonban, hogy ilyesmibe nem mennek bele a bányászok.

Mikor a társaság beleszólást követel magának, hogy ki legyen és ki ne legyen tisztviselője egy lokálnak, akkor megszegi a szerződést és ezáltal nem a bányászoknak, de nekik kellene sztrájk-büntetést fizetni és reméljük, hogy ilyen értelemben tesznek intézkedést a kerület tisztviselői.

ROBBANTÁSOK ILLINOISBAN

Két Peabody bányánál bombáztak

Springfield mellett két Peabody bányánál bombáztak a múlt hét végén és szinte csoda, hogy emberéletben kár nem történt.

Szombatra virradóra a kora hajnali órákban a Riverton bányája fána-házát és kovácsműhelyét robbantották fel, egy óra múlva ugyancsak a Peabody társaság Andrew bányájának a fána-háza robbant fel.

Természetesen a rabbanással az elkéseredett progressivokat okolják, de egyáltalán nem biztos, hogy nem-e így akarják frame-up-olni őket a társaság és a U. M. W. emberei.

Az illinoisai testvérharcnak eddig harmincnál több halottja van, az anyagi kárt pedig lehetetlen felbecsülni.

WEST VIRGINIAI MAGYAR ÜNNEP

Dél West Virginia magyarjai tömegesen mennek Glen Whitera most szombaton, ahol magyar mulatság és magyar nap lesz. - Különösen a Logan, Coal River és Kanawha völgyekből, valamint Mingoból készülődnek Glen Whitera. - A vendégszerető magyarság óriási előkészületeket tett az ünnepre

Most szombaton lesz a west virginiai magyarság nagy találkozója és a testvéri táborozásra, nagy tömegben készülődnek különösen Dél West Virginia magyarjai a szélrózsa minden irányából.

Mingoból, Loganvidékről, a Coal Riverről és a Kanawha völgyéből minden épkézláb magyar ember Glen Whitera készül, úgy, hogy igazán testvéri táborozás lesz most szombaton azon a telepen.

Az ottani magyarság lázas készülődéssel követ el mindent, hogy a vendégek magukat jól érezzék és a vendégszeretet száz megnyilatkozása vár szombaton minden magyarra.

A bál sikere biztosítva van, mert a Glen Whitera törekvő nagy közönség azért megy oda, hogy mulasson és mert a vendéglátó magyarság mindent elkövet annak érdekében.

Kitűnő zenét szerződtettek, másfajta szórakozásról is gondoskodtak, étel-ital bőven lesz és a helybeli és vidéki részvevők nagyon soká fogják emlegetni a mulatságot.

Glen White derék magyarságot nem önző célok vezetik a mulatság rendezésében, közös magyar ügyek terheit vették a vállukra, mikor a magyar ünnep megrendezését elhatározták és megérdemlik, hogy Dél West Virginia magyarsága ott adjon találkozót egymásnak.

Országok sorsa szokott így eldőlni

Irta: Dr. GERENDAY LÁSZLÓ

Amerika magyar bányászai olyan lavinát indítottak meg, amelynek az erejével talán egyelőre maguk sincsenek tisztában. Talán öntudaton alól tört ki belőlük az ősi magyar erő, amely képtessé tett ezer éve negyven-ezer magyar embert, hogy jövevény létére, egy csomó ellenség közt, a magyar állam fundamentumát megvessék.

Talán csak néhány százan, talán csak néhányan pattantották ki azt a szikrát, amely beláthatatlan erővel fog kihatni az amerikai munkásmozgalomra, talán bizonyos határig az egész ország sorsára.

Mikor a magyar bányászok elhatározták, hogy a leghatalmasabb amerikai munkásszervezet sorsába nagyobb beleszólást követelnek, hogy annak egyenesen az irányítását vesszék a kezükbe, olyan feladatra vállalkoztak, amelyenekt csak nagy ősi erővel, évezredek intelligenciával született emberek szoktak meglátni.

Ha a félmilliónyi bányász sorsát vesszék a szervezetben keresztül a kezükbe, három-négy millió lélek sorsára lesz befolyásuk. És mert ebben az országban a munkásszervezetek egyre nagyobb politikai befolyással fognak rendelkezni, ilyen mértékben lesznek az egész nagy nemzet sorsára befolyással.

Olyan magasságba vitte a magyar bányászokat a nagyszerű álom, amelyre csak merész emberek mernék vállalkozni, amely-

re az átlag emberek csak szédülve fognak felnézni.

Mikor ma egy éve a Magyar Bányászlap szerkesztője bizalmasan közölte velem, hogy mit tud a készülő új deal-ról, — mert azt láthatták a bányászok a husvét számból, amiben Himler Márton azt ígérte, hogy "Valóban Husvét Lesz Bányászok", hogy igazán ismerte az új deal nagy vonásait ennek a lapnak a szerkesztője, — már akkor úgy éreztem, hogy ilyen összeköttetések, ilyen előrelátás birtokában nagy hivatás vár a magyar bányásszóra ebben az országban. Hiszen akkor még az amerikai világlapok is kétségbeesve a depresszió rágódta, mikor a tavalyi husvét cikk ígéretei megjelentek a Magyar Bányászlapban.

Azután a washingtoni konferencia következett, amely meghozta a felszabadulást a déli hegység közt elnyomott bányász-nak.

És én remegve vártam, hogy hova, milyen magaslatokba vezet

SÜRGÖNY

Lapzártakor vesszük hírt, hogy a keményszén kihallgatásokat május 28-án újra megkezdik.

A keményszénesei új szervezete rendkívüli konvenciót akart egybehívni és erre a hírré "talált" pénzt a National Labor Board, hogy a kihallgatást folytathassák.

ERRE NINCS PÉNZÜK

Nem tudják a keményszén-kihallgatásokat folytatni. - Sztrájkolni nem szabad, sztrájk nélkül azonban a munkás nem tud meghallgatásra találni. - A közel egy éve húzódo panaszokat ilyen aljas eszközökkel huzzák-halasztják

A keményszén mezőkön úgy látszik nem akarnak állandó békét csinálni és csak olyankor törődnek a bányászok dolgaival, mikor azok sztrájkolnak.

Az új szervezet két utolsó sztrájkja kellemetlen volt mindenkinek az iparon kívül és az iparban és mikor a második sztrájkot lefújták, a bányászoknak megígérték, hogy Gorman umpire minden panaszt megvizsgál és igazságos döntést hoz. És Gormanban annyira megbiznak az összes bányászok, hogy mindkét fél előre alávetette magát minden Gorman által hozandó döntésnek.

Ez az egyezés még újév előtt történt, de különböző okok — részben a Gorman betegsége — a kihallgatásokat elhúzták, míg végre aztán hat hete hozzáfogtak a dologhoz.

Most azonban a bányászok legnagyobb meglepetésére a kihallgatások megszakadtak, mert a bizottságnak nincs pénze a szükséges költségekre.

A National Labor Board nevezte ki ezt a tanácsot, annak a gondja lenne, hogy a bizottságot költségekkel ellássa.

Szégyen-gyalázat, hogy amikor mindenre jut pénz ebben az országban, mikor szobrokat, a hadihajók százait tudják csinálni, mikor bónuszt adnak minden farmernak, mikor felesleges munkát dolgoztatnak négy millió emberrel, pont ilyesmire nincsen pénz az országnak.

A szakadár szervezet tagjai felháborodva látják, hogy a bizottság munkája megszűnt és a múlt héten a tisztviselők gyűlést tartottak, hogy miként tudnának olyan nyomást gyakorolni a labor boardra, amely a szükséges költségeket előteremtene a kihallgató bizottság számára.

Ha a munkások sztrájkolnak, akkor rögtön azt ugatják minden újságnak, hogy a depressziót megnyújtják és utjába állnak a prosperitásnak, ami állítólag csak a sztrájkok miatt nem tudott visszajönni idáig.

Ha belenyúgszanak, hogy egy-egy kérdést békésen intézzenek el, akkor viszont addig huzzák-halasztják ilyenféle eszközökkel az elintéztést, amíg az öreg bányászok akár meg is halhatnak, mire a panasz el van intézve.

A MAGYAR GAZDASÁGI POLITIKA UTJUKAT ÁLLTA A NAZIKNAK

Magyarország megegyezett Olaszországgal és Austriával, hogy közös megállapodás és a kölcsönösség elve alapján a felesleges magyar buzát az a két állam fogja átvenni.

Austriának szüksége van a magyar buzára, legalább olyan mennyiségben, amennyit lekötöttek, Olaszországnak normális vagy jó termés esetén nincs szüksége annyi magyar buzára. De Olaszország a buzát mégis át fogja venni évente, és amennyiben jónak látja, azt el fogja adni a külföldön.

Természetes, hogy ennek ellenében Magyarország majdnem kizárólag olasz és osztrák ipari termékeket fog bevenni a külföldről, vagyis arra a sorsra jut, amellyel a háború előtti időkben is volt az osztályrésze, gyarmata lesz két magasabb ipari fejlettséggel bíró államnak.

Mert akármilyen "fair" kölcsönösségi szerződést csinálnak, államok és nemzetek egymás közt a nyerstermelő ország mindig a gyarmat szerepét tölti be, s mindig kihasználják azt az ipar-államok, amelyek igényt tarthatnak arra a piacra.

Ugyanez lenne a sorsa Magyarországnak akkor is ha nem olasz, hanem mondjuk német érdekszférába esett volna. Amíg a magyar földművelés felesleges buzát fog termelni, s a magyar ipar fejletlen lesz, s amíg tőke nélkül lesz az óhaza, addig mindig gyarmat-sorsa lesz nagyrészen az országnak.

Az olasz-osztrák-magyar egyezség tehát egyszerűen azt jelenti, hogy Magyarországot még szorosabb viszonyba jut Olaszországgal, amelynek barátságát nem volt oka a háború óta megbánni, s hogy egyelőre utját állja a Nazizmusnak, és Hitlernek.

S hogy Magyarországra nézve aránylag — a gyarmatsors dacára — kedvező a szerződés, abban politikai nyereséget kell keresnünk. Mussolini egyszerűen megfizeti gazdasági kedvezményekkel Magyarországnak azt a készségét, hogy nem keres német orientációt magának.

Egyelőre tehát a magyar gazdasági politika utját állja a Nazizmusnak, akik Magyarországon végigsöpörve akartak betörni Romániába, hogy a kis ántantot szét robbantsák, de nem feltétlenül végleges ez a helyzet.

Semmi nem áll ugyanis útjába, hogy a német-olasz külpolitika közös célokban találkozzék, amely esetben természetesen Németország — bizonyos korlátok közt — később mégis utat nyelhetne keletnek.

Az olasz-osztrák-magyar egyezség csak annyiban végleges, már t. i. a belátható időkre, amennyiben Franciaország kezéből végleg kiveszi a rég kísértő "Duna-Szövetség" megalakításának a lehetőségét, és odateszi azt Mussolini kezébe.

Magyarország és Austria lehetnek szegények, meglehetnek csonkítva, szét lehetnek darabolva, de a fekvésüket nem tudták tőlük elvenni, a két állam nélkül nem lehet semmiféle Duna-Szövetségről álmodni.

Mikor tehát a hármasszövetséget megpecsételték, ezzel a gazdasági egyezséggel, akkor volta-képpen két hatalmas áramlatnak az útjába állította Mussolini a két kis országot.

Hitlernek keletre vezető útját elállták, de elállták a francia Dunaszövetség eszméjét is, mert e szerint a szerződés szerint a Dunaszövetség megalapítására az olasz diktátor aspirál.

Nem fog a dolog holnap és könnyen megtörténni, messze van még a revízió, amely nélkül béke és Dunaszövetség lehetetlen, de akármikor jön, a magyar helyzet erősen javult ezzel az egyezséggel.

Javult a pillanatnyi helyzet, amely egyelőre leveszi a felesleges buzát a magyar gazdák kezéről, és javult a revízió ügyében, mert most már biztos, hogy az olasz befolyás véglegesen le van a kontinensen rögzítve, hogy a német és a francia érdekszférán kívül legalább egy harmadikról is gondoskodnak.

És mert Magyarország a két szemben álló tábor egyikéhez sincs kötve, mert Magyarországnak most már a politikai szálaknál sokkal erősebb gazdasági kapcsolatokkal rendelkezik, a harmadik, a semleges csoporthoz szegődött, a magyar helyzet feltétlenül reményteljesebb és egészségesebb lett a múlt héten.

Azoknak a magyar kalandoroknak pedig, akik az egyéni érvényesülés kedvéért Hitlerék felé kacsingáltak, most már véglegesen kár a fáradságért, mert a magyar buza állt tilalomfának a Nazi ostrom elé a határnál.

AZ ISTENT OKOLTÁK.

Az Isten, a bő termést, a háborút, a békét, mindent és mindenkit okoltak a depresszió minden átkozott nyomorúságáért azok a ragadozók, akik magukat az "ipar kapitányainak" szokták nevezni, de akik nem mertek felelősséget vállalni a zátonyra jutott hajókért.

Ha a farmer földjét elvették, ha a háztulajdonost kihajították az otthonából, ha a nincstelen városi proletár az ételhulladékot a szemetes kannákból kaparta ki magának, ezek a gazemberek, ezek a crookok keneteljes képmutatással hivatkoztak az Istenre, mint aki a depressziót bizonyos időkönként rendszeresen elhozza.

Az éhes nincstelenek kenyér helyett a hazugság vigasz-szavait nyújtották, a kétségbeesett polgárnak a Fehér Házból azt hirdették, hogy az "amerikai önérték" nem fogják megsérteni adománnyal, "tessék éhezni tovább is. A prosperitás anyway már a corneren van.

Később aztán félrehúzták itt-ott azt a függőnyt, amely mögött a felettünk uralkodó kalózok az emberiség sorsát intézik és beletekinthettünk a munkájukba.

Akiknek szemeik vannak, azok látták, hogy mit csináltak a Wiggins, a Morganok, az Insullosok, akik nem a nincstelen emberek éhségét, de a saját "vesz-

teségeiket" siratták. Milliós jövedelmiekből talán egy pár száz ezer dollárt vesztek, de a depresszió legátrozottabb éveiben is, mikor a kezükben levő vállalatok milliókat vesztek, ők a százezer fizetéseket megkapták.

Nemcsak nálunk van így, így volt az egész világ.

Régebben, a politikai és társadalmi rabizoltság idejében, a szűk esztendőknél a földesur a rabizoltságát élette, mert azok a tőke képviseltek, ma azonban a plutokrata "iparkapitányok" felelősség nélkül préselik ki a proletár zsírt az éretlen "brain-

teségeiket" siratták. Milliós jövedelmiekből talán egy pár száz ezer dollárt vesztek, de a depresszió legátrozottabb éveiben is, mikor a kezükben levő vállalatok milliókat vesztek, ők a százezer fizetéseket megkapták.

Nemcsak nálunk van így, így volt az egész világ. Régebben, a politikai és társadalmi rabizoltság idejében, a szűk esztendőknél a földesur a rabizoltságát élette, mert azok a tőke képviseltek, ma azonban a plutokrata "iparkapitányok" felelősség nélkül préselik ki a proletár zsírt az éretlen "brain-

teségeiket" siratták. Milliós jövedelmiekből talán egy pár száz ezer dollárt vesztek, de a depresszió legátrozottabb éveiben is, mikor a kezükben levő vállalatok milliókat vesztek, ők a százezer fizetéseket megkapták.

Vége a lázadásnak

Két hónap előtt úgy látszott, hogy a congressus végleg feláldozta Roosevelten, hogy megunt a fehér ház uralmát, és hogy megint visszamegy régi gazdáját, a korrupt nagytőkét szolgálni.

Mikor az elnök vétőjét a congressus leszavazta, örömrivallgást tört ki a republikánus berkekben és a nagytőke többi táborában, mert azt hitték, hogy mindent elkezdtek temetni, amit új dealnek neveztek az utolsó tizenöt hónapban.

Azokat a törvényeket, amelyeket az elnök ráerőszakolt a congressusra és ráparancsolt a tőkére, merész szemtelenséggel megszüntették, a congressus előtt fekvő javaslatok felett kezdtek halottjéneket dudolni.

Az egyes érdekcsoportok újra felvonultak, és szervezett brigantik módjára követelték, hogy azonnal szállítsa nekik a washingtoni szolgálk hada, amit kívánnak a saját számukra.

Aztán egy csapásra megváltozott a hangulat és a hangzavar Washingtonban és az egész országban.

Az elnök hazatérte után nem állt ki nyelvelni azokkal, akik a vétőjét leszavazták, de nem vitáztak azokkal sem, akik az új deal többi alkotásait kezdték temetni.

Csak szép csendesen, de egyenesen követelte, hogy tárgyalják le azokat a javaslatokat, amelyek a ház asztalán fekszenek.

Még csak azt sem mondta, hogy a javaslatokat milyen formában kívánja törvénybe iktatni.

A lázadó congressus — amely veszekedésre és elnöki fényregetésre volt elkészülve — egyszerre megijedt önmagától, a saját merészségétől, és — leszerelték, nagyon halkán, nagyon gyáván, gyorsan, leszerelték a forradalmat.

A jövődelmi adókat a nagy jövedelmeknél hatvan százalékgig, a nagy vagyonok öröklésénél még magasabb százalékgig emelték. Hiába ostromolta a gyáva törvényhozókat a Hearst újság csoporttal az élén a nagytőke minden szolgálja, Roosevelten jelenléte a congressus kontrollját a liberálisok kezébe helyezte. Azután a tözsde-reform javaslat felett szavaztak.

És az elnök olyan váratlan többséget kapott, amilyent maga sem mert remélni. Beszéltek ugyan az átkozott, a vörös, a bolshevik, az éretlen "brain-

depresszió előtt egy-egy elnök vagy alelnök kétszázötvenezer dollár "fizetést" is rabolt a munkájáért.

Igy néznek ki azok az iparkapitányok, akik a társadalom hajóját állítólag vezették, akik mindenestre ténylegesen kalózkodtak és akik az emberiségről a bört és a hust lefosztották.

És az emberek még nem tanultak.

Nyolc millió ember ögyeleleg még nálunk munka nélkül, de a "kapitány" urak már újra emelkedő fizetésről beszélnek és például a Montgomery Ward Co. cég elnöke két hete vágta a részvényesek szemébe, hogy keveslő a százezer dollár fizetését évente.

Mikor az ember mindezeket elolvassa és meggondolja, akkor őszintén és igazán fájlalja, hogy Mr. Roosevelten megválasztották két éve, hogy nem Hoover jutott vissza a fehér házba.

Mert akkor talán már régen egy show down lett volna az országban.

Ha vigasztalás lehet, hogy nemcsak nálunk, hanem minden országban a pénzeszsákok átkozott plutokratái hozták az egyenlőtlen elosztással a nyomorúságot a világra, akkor a canadai dohányfarmerek és dohánycrookok esete megnyugtathat bennünket.

trustról", de a beszédnél tovább nem mentek. Szavazni a kormányjavaslat mellett szavaztak.

Az országra fekvő legnagyobb átkok, a közszolgálati vállalatok ügye került tárgyalásra.

És elfogadták a Morris javaslatot, amely ezek elől a nagystilű crookok elől a szövetségi bíróságok ajtajait becsapja. Többé nem futhatnak oda, hogy védelmet kérjenek az állami bíróságok ellen.

Bizony új deal ez a közszolgálati vállalatok, a villanytrustok, a gáztrustok, a telefon-trustok számára.

És nem akadt forradalmár, aki útjába mert volna állni ilyen bolshevik törekvésnek.

Aztán az ezüstös hazaffyak kezdtek fenyegetkedni, és holnap reggelre hatszorosa akarták az ezüst árát emelni.

Az elnök nem felelt, csak kövölték az ezüst-hazaffyaknak a nevét, akik az áfemelkedésre spekuláltak, és mikor kiszült, hogy Coughlin atya ligája huszezer dollárt tett az ezüst-spekuláció vörös-ászára, amellyel egy félmillió dollárt akart keresni, az ezüstfront félig össze-omlott.

A Wagner-billt Roosevelten már vakációja előtt feladta.

De a lázadó congressust és a lázadást szító nagytőkét tetemes hívja és ma követeli, hogy tessék a javaslat felett szavazni. Hogy merészeli azt leszavazni a honatyák és menjenek azután haza — választásra.

Ha nem irtalmaz az elnök, akkor kénytelenek lesznek szavazni, és akkor — megfogják a Wagner billt szavazni.

Egyelőre hát nem sikerült a puccs, ami pedig olyan szépen megindult.

A nagytőke lázadásai pedig rendszeresen sikerülnek.

Ha egy-egy középamerikai vagy délamerikai kormány nem

A LEGÉRDEKESEBB SZAVAZÁS

Különböző helyeken szavaznak ebben a hónapban az országban, és az előválasztások olyan izgalmasak, amilyeneket nagyon régen nem éltünk.

Nagyjából azt lehet mondani, hogy az előválasztásokon a Roosevelten új dealje felett szavaznak, de ezt még nem lehet tiszta megnyilvánulásnak nevezni, mert sok helyi vonatkozású probléma csuszlik bele a választásba, és az befolyásolja az eredményt.

A Literary Digest nevű hetilap azonban tisztán afelett szavaztat tizenöt millió polgárt az ország minden részében, hogy helyeslik-e a Roosevelten programját.

A Literary Digest híressé vált arról, hogy elnökválasztások előtt leszokta a polgárok millióit próbaszavazáson szavaztatni, és még idáig mindig előre megmutatta a próbaszavazás a következő választások végleges eredményét.

Mikor a prohibíció felett szavaztattak, akkor is előre látta az ország, hogy azt ki fogják a törvénykönyvből törölni.

Ezek a szavazások sok-sok száz ezer dollárokból kerülnek, s a jelenlegi szavazás egy millió dollárnál többet fog a Literary Digestnek kerülni, de a lapnak megéri, mert ilyen kampánynál óriási módon fejlődik a terjedése.

A szavazás iránt mindig nagy az érdeklődés, a lapjából ilyenkor tizezrekkel többet adnak el, mert a polgárság megtanulta, hogy ezeket a próbaszavazásokat mindig feltétlen becsületességgel és pártatlansággal vezetik.

Pár hét alatt látni fogjuk, hogy mi a Roosevelten kormányról és az új dealról az ország véleménye jelenleg.

E sorok írója azt hiszi, hogy a szavazók kétharmada Roosevelten mellett és az új deal mellett fog szavazni.

FELÉBREDTEK

Az American Federation of Labor kényelmes tisztviselői folteljaiban üldögélő öreg urak felébredtek.

Mr. Green, a renegát bányászvezér kijelentette a múlt héten, hogy az autópárban nagy hűhóval bejelentett board nem működik kielégítően és "fenyegető hangon" erősebb és gyorsabb eljárást követelt.

A Green "fenyegető" hangjától természetesen nem ijed meg egyetlenegy tőkése sem az országban, mert megtanulták és jól tudják, hogy a Labor Federation semmit nem szeret jobban, mint a halasztást.

Az is csodálatos, hogy most felébredtek és észre is vették végre, amit a nagyközönség hetekkel ezelőtt el is felejtett, hogy t. i. a labor boardok nem működnek elég gyorsan egyetlen iparban sem, de legkevésbé az autómobil iparban.

Talán egy-két év múlva Green és a vele együtt racketerkedő bunch azt is észre veszi, hogy a Ford gyárak nincsenek szervezve, hogy azokban nem szabad szervezetről beszélni és talán öt év múlva felfedezik, hogy az edgewateri Ford gyárból egy pár száz embert szervezkedésért elcsaptak.

Mert ezeket a csekélyiségeket, amelyeknek természetesen semmi közük nincs a szervezetek-

ramjától.

A korteseik tudatták velük, hogy a nép nem nekik, de Roosevelten hisz, hogy a nép nem tőlük, de még mindig Roosevelten től várja a megváltást, hogy még mindig az elnök a nemzetnek a vezére.

És a forradalmárok, a lázadók, az összeesküvők siettek, hogy újra oda álljanak az elnök mellé, mert csak úgy remélhetik, hogy az ősszel visszaküldik őket a dszabjaikba.

Ezért omlott össze a congressus forradalma.

hez, vagy a munkás-szervezés problémájához, a Federation husz ezrekkel fizetett urai nem szertek és nem is szokták észrevenni.

Hogy most aránylag ilyen gyorsan, csekély három hónappal a nagyközönség után Mr. Green mégis észrevette az autómobil board késedelmét és "fenyegető hangon" merészelte azt kritizálni, annak is más oka van, mint a Green ébersége.

A Federation Detroitban lebzselő "szervezői" észrevették, hogy az automunkások a szemük közé rohögnek, mikor beállásra és tagságdíj fizetésre kéri őket.

A szemük közé rohögnek, ke-serűen, mert a munkások nem örülnek annak, hogy a legnagyobb szervezet tétlen hülyeséggel mulasztja el azt az alkalmat, amit a NRA adott az amerikai munkásnak.

És látják azt is, hogy amíg a Federationhez nem kívánnak csatlakozni, addig a sokkal élmezsebb, radikálisabb, becsületesebben vezetett szerszámkészítő szervezet ma már a tagjait más iparágakban is toborozza, egész tisztességes sikerrel.

Ez és nem a labor board késedelme ébresztette fel Mr. Greent, aki tudomásul méltóztott venni végre, hogy Flinten sztrájkba mentek a munkások. Nem azért, mert a Federation korrupt tisztviselői hívták őket, hanem dacára annak, hogy azok tiltakoztak a sztrájk ellen.

Eleinte azonban most már a saját tagjaikkal sem bírtak, most már azok is nyíltan és elég hangosan beszéltek, hogy el kellene szakadni a Federationtól és a szerszámkészítőkhöz kellene csatlakozni. Ami persze azt jelentené, hogy oda fizetnék a tagságdíjat.

És ez az, ami hirtelen, ilyen nagyon hirtelen, csekély három hónapos késedelem után feléresztette azokat a fogatlan agastyánokat, akik a Federation-nen élkösdnek, akik azt a kezükben tartják.

HA
ÖNNEK

**Levélpapírra, Borítékra,
Névjegyre, Üzleti Nyom-
tatványra**

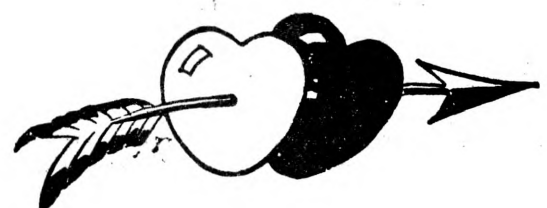
**HA EGYLETÉNEK
Alapszabály könyvekre,
Meghívóra, Belépti je-
gyekre, Plakátokra vagy
Nyugta-könyvekre van
szüksége forduljon hoz-
zánk bizalommal**

**Ujságot, Könyvet, Nyom-
tatványt soha ne rendel-
jen, amíg tőlünk nem kér
áránlatot.**

**OLCSÓN, IZLÉSESEN
GYORSAN, PONTOSAN
készít és szállít min-
denféle
NYOMTATVÁNYT
az ország bármely részébe**

LAPUNK NYOMDÁJA

MEGSEBZETT -- SZIVEK --

REGÉNY

(Folytatás)

— Igen.
— Én vagyok a hibás! Mászor olyan figyelmes voltam, kétszer is megnéztem, hogy be van-e csukva az ajtó, magát nem is hagytam hozzányulni és ma elfeledtem.
A festő szomorúan mosolygott.
— Ez nem asszony, Klára. Leány, de nem ismeri magát, arról nyugodt lehet.
— Micsoda impertinencia, — méltatlankodott a szép asszony.
— Be mert jönni és megnézett. Roppant rosszul nevelt és elkényeztetett leány lehet ez! Feljön egyedül egy fiatal festő műtermébe...

Kozár a rossz kedve dacára is elnevette magát. Ilyenek az asszonyok. Ez megszólja a másikat csak azért, hogy feljön a műtermébe. Hogy ő mit keres itt, arról nem beszél.

De megint elkomolyodott. Mi lesz Ilonkával? Ez a hőbortos leány képes lesz neki mindent elmondani. Eh, — gondolta aztán a fiatalág könnyelműségével, — lesz, ahogy lesz! Fő az, hogy ez a gyönyörű asszony most itt van. — És átolelte az őt figyelő hölgyet.

Gersterné úgy sejtette, hogy ez a látogatás ő miatta sok kellemetlenséget fog okozni a festőnek. Kárpótolni akarta a fiatal embert és ledobva felső testéről a leplet, szenvedélyesen ölelte magához a festőt.

— Nem baj, — utodtoga, — itt vagyok én! Én szeretlek! Én megvigasztallak mindenekért. Csak el ne hagyj! Befejezed a képet és a dicsőség kárpótolni fog a kellemetlenségektől! Ne busulj! Én szeretlek!

A festő ölébe kuszolt és már nem törődött vele, hogy a lepel a földre hull. Csak ölelte, csókolta pokoli szenvedéllyel a férfit, aki elkábultva szorította magához ezt az édes, gyönyörű, ragyogó szemű bűnt, ami most egy szép asszony felségese alakjába bujt...

XVI.

VESZÉKEDŐ GALAMBOK

Megjött a tavasz, — üdvözölte Fánikát, amint a vasuti kocsiból kiszállt, az öreg gavallér, Raab tábornok, aki éppen künn sétált az állomási Perronon.

— A nyárral és ősszel együtt, — tette hozzá Brunner báró nevetve, a feleségére és magára mutatva. Aztán lesegítette a feleségét a vasuti kocsiból és kezét fogott Raabbal, beszélgetni keztek az üdülésről.

— Higgye el, kedves tábornok ur, — mondta őszintén a báró, — hogy engem jobban meggyógyít a bányai sétátér vén vadgesztenye fáinak az illata, mint a nizzai Promenade s Anglaises sétány-ugyanevezett balzsamos levegője. De hát ezek az orvosok küldenek, a hozzátartozóim pedig követelik, hogy szót fogadjak az orvosoknak.

— De mégis hogy van?
— Jól vagyok én így tavasz felé már, csak a telet nehéz áthuzni.

— Látom, a báróné, mint mindig, pompás szíben van és Fánika hugom is, — bókolt öregesen a tábornok.

— Nekünk nem árt soha semmi, kedves Raab, — mosolygott Brunner né, egy csokor virágot rendezgetve. S a tábornok csodálkozva nézte, hogy a báróné, mintha csak látta, rózsát róza mellé, szegfűt szegfű mellé csoportosított.

— És mi az ujság idehaza? — mosolygott Fáni mindkét kezét bizalmasan téve a tábornok karjára.

— Semmi, édes Fánika, telje-

sen semmi. A napok szürkén folynak és mindennap közelebb jutunk a sirunkhoz. De igaz biz'a — sugta Fáninak, — valakit nem látok. Hol van Csák? Nem tudta, hogy jönnek?
— Nem tudta, — felelt közönyösen Fáni és másról kezdett beszélni.

Aztán behajtottak a lakásukra és Fáni, habár közönyt tetetett is, izzott a kíváncsiságtól és keserűségtől megtudni, hogy mi az oka megint a Csák elhidegülésének és annak a rövid, fagyos levélnek, amelyet a multkor neki küldött.

Éppen a hazajövetelük délutánján volt a bányai Athlétika Clubnak valami versenye, este pedig a majálisa. Tudta, hogy az ismerősök ott lesznek, ennél fogva rávette az apját, hogy a majálisra elmenjen vele.

A báró váltig szabadkozott, hogy el van törődve, de a leány addig hízelt neki és addig magyarázgatta, hogy apjának kötelessége ott lenni, mert egy ezüst serleget adott első díjnak és rossz néven veszik, ha ott nem lesz stb., hogy a báró, — aki semmitsem tudott megtagadni a lányától, beleegyezett az elmenetelbe és hogy elkíséri a francia kisasszonnyal, mert a báróné kijelentette, hogy ő semmi szín alatt nem megy el, mert nagyon ki van merülve a hosszú utazástól.

Este meg is jelentek a majálison, ahol a megtérteket nagy ovációkban részesítették. A leány ismerősei körülfojták Fánikát és a nizzai karnevál részleteiről tudakozódtak, de a leány igyekezett röviden kielégíteni a barátói kíváncsiságát és Ilonkával akart minél előbb beszélni.

Csák nem volt a majálison. Fáni karonfogta Ilont a díjkiosztás után és a pavillon-vendéglő előtti kert feldiszipelt és tarka lámpionokkal fényesen kivilágított sétautjaira vitte.

— Sok és érdekes ujságot hozok neked Ilonka, — mondta Fáni, hosszasan nézve a lánykát, aki kissé bágyadtnak és rossz kedvűnek látszott. — De előbb neked kell referálnod az itthon történetekről. Mi van ezzel a Csákkal? — kérdezte határozottan, szinte érdesen a leány és Ilonkát úgy fordította a lámpa felé, hogy az arcába lásson. — Tened tudni kell, mi van Csákkal! Mikor elmentem, a legmelegebben váltunk el és most, ott vagyunk, ahol régen. Sőt talán, — ha levelelének jól megfontolom az értelmét, — vége mindennek közöttük. Ilon! Ezt te okoztad!

— Én? — hebegte a szegény leány, akinek, mióta Csáknak azt a végzetes tréfát mondta, nem volt nyugta. Azóta kétségbe volt esve, mert ismerte a főhadnagy természetét és tudta, hogy valami helyrehozhatatlan fog elkövetni. Ime, megtörtént. Irt Fáninak és ki tudja, mit írhatott abban a levélben.

— Te okoztad, — ismételte Fáni határozottan, látva az Ilonka zavarodott arcát. — Te! Senki más!
Megszorította az Ilonka karját, úgy sziszegte:

— Mért akarsz elvenni tőlem azt az embert, mikor az engem szeret? Mi gyönyörűség telhetik abban, hogy feldulod a mások boldogságát. Tudom, hogy mig oda voltam, megint magadhoz édesgetted Csákot és telebeszélte a fejét. Miért akarsz ellenem törni, Ilon? Bántottalak-e valaha?

Ilonkának a zokogás fojtogatta a torkát és vádakra. Nem volt igaz, de a látszat úgy mutatott, hogy Fáninak helyes a következtetése.

— Én nem csábítottam el a vőlegényedet. Fáni! Esküszöm

neked. Én tisztetem Csákot, de nem szeretem. Nem én vagyok az oka, — tette hozzá tompán. de tagadásában nem volt már erő — hogy Csák megint elhidegült tőled... Nem ismerem az okot...

— Hazudsz, — mondta Fáni halk, szenvedélyes hangon. — Hazudsz, mert ismered.

— De Fáni, — csitította Ilonka a felindult leányt. — Ne kiabálj. Botrányt akarsz csinálni?

— Nem, — lihegte a bárónő szenvedélyesen — de tisztába akarom hozni ezt a dolgot. Gazdag vagy, keresztény vagy, ennélfogva élj a főhadnaggyal úgy, ahogy akarsz. Nem kell neki tovább töprenkednie.

Ebben a pillanatban kétfelé hajtotta egy kéz a rózsabokrot, amely mellett álltak és előlépett Csák, aki a majálisra érkezve Fánit kereste. Látva, hogy a társaságtól félre, hevesen beszél Ilonkával, utánuk jött a lágy pázsitra és így nem hallották a nagy vitatkozásban a lépte zaját. Csák s az igazságérzete nagyon felháborodott. Tisztelgett és szinte haraggal kérdezte:

— Kedves bárónő, mi címen sértegeti ön Deér kisasszonyt, aki ártatlan abban, amivel ön vádolja.

Fáni egy pillanatig halálsápadtan nézte a váratlanul megjelent Csákot, aztán fagyos göggel mondta:

— És ön mi címen kel a vődelmére...?

— Édes Fáni, — mondta a főhadnagy nyugalmat erőszakolva magára, — ez az éles hang nem méltó mihozzánk. A sok felgyúlt keserűségű keserű szavakkal nem lehet elintézni. Ne okozunk egymásnak hiábavaló fájdalmakat, mert ebben az ügyben sem ön, sem Deér kisasszony, sem én nem vagyok a hibás, hanem hibás az élet, amely így tönkretette a boldogságunkat. Intézzük el ezt úgy, ahogy az ilyen végtelenül fájdalmas ügyeket elintézni kell, de semmiesetre se vádoljon ön ártatlanokat olyan bajokért, amelyekben egyedül én vagyok a hibás. Ülünk le erre a padra.

A főhadnagy leült és a két lány kétfelől mellette foglalt helyet.

— Kedves főhadnagy ur, — mondta Fáni ingerülten. — én bámulom ugyan az ön hidegvérét, de frázisokkal ezt az ügyet mégsem lehet elintézni.

— Nem is akarom, — mondta Csák végtelen elkedvetlenedéssel. — Mit akar hát...?

— Felvilágosítani önt. Ön az előbb Deér kisasszonyt támogatta és úgy tűntette fel a dolgot, mintha engem ő elhódított volna öntől. Kedves Fáni, — mondta Csák merően a leány szemébe nézve, — engem nem lehet öntől senkinek a világon elhódítani! Ezt én mondom önnek és ha egy kissé gondolkodik, belátja, hogy ez így van.

— Akkor mért irta nekem ön azt a levelet, amelyben szóról-szóra ez áll: "Most már hidegen nézem ezt a dolgot és látom, hogy a tavaszi láz kábított el minket. Meggyőződtem, hogy a házasságunkból nem lehet semmi, mert az engem megalázza, én pedig jobban becsülöm önt, semmint azt akarjam, hogy egy olyan embernek legyem a felesége, akire ujjal mutogatnak és megvessék, csak azért, mert boldog mert lenni".

— Érthető és magyarázatra nem szorul, — mondta tompán a főhadnagy.

(Folytatjuk.)

Szomoru tanulságok

A pennsylvaniai előválasztások két szomoru meglepetést hoztak az országnak.

A Keystone State igen tisztelt polgársága elbukatta az állam kormányzóját, aki a legreakciósabb jelölt ellen futott a szenátusi tőgáért.

Mínt hogy pedig Pennsylvania lakosságának a nagy többségét munkásemberek alkotják, le kell írunk, hogy ennél kiáltóbb hálálanságot munkásemberek részéről még nem láttunk.

E lap olvasóinak nem kell megírni, hogy kicsoda Pinchot és mit próbált eddig tenni a munkásokért, mióta a kormányzói hivatalát elfoglalta.

Nem kell rá hivatkozni, hogy a tavalyi Fayette County bányász sztrájkban államrendőrköt küldött a PICKETELŐ MUNKÁSOK VÉDELMEÉRE és hogy minden szervezkedési mozgalmat ő támogatott a legjobban.

Pennsylvania szavazóinak tudniuk kellene, — mert ha nem tudják, akkor nem érdemesek a szavazati jogra, — hogy Pinchot kormányzó ugra meg újra ki akarta kényszeríteni az állam törvényhozásából a legszebb szociális intézkedéseket, amelyeket a Mellon gépezet reakciós állami törvényhozói blokkoltak el.

Pennsylvania munkás szavazói jól tudták, hogy Pinchot felesége állandóan a szervezkedés ügye mellett házalt az államban, mindegyütt ott harcolt, ahol a munkások jogaiért küzdöttek és ott picketelt a sztrájkolók közt, ha a rendőrök brutalitása a picketelést akadályozni próbálta.

Pennsylvania lakosságának tudniuk kellene, — mert ha nem tudják, akkor nem érdemesek a szavazati jogra, — hogy Pinchot egy hosszú élet minden napját ott töltötte azokban a liberális sorokban, amelyekben a munkásokért, az elnyomottakért küzdöttek.

És ha mindezek dacára óriási többséggel a Mellon embere kapta a többséget, a leghírhedtebb reakció legsötétebb vezére és szöszölője, akkor Pennsylvania munkásai nem érdemelnek jobb sorsot, mint amilyent idáig az állam uralkodó dinasztiaja kiszabott a számukra.

És akkor Pennsylvania munkásainak nincs joguk azt sem vární ezentul, hogy emberek egy életen át, egy napon át a munkájukkal, a tudásukkal, minden erejükkel az ő jólétükért küzdjenek, akkor Pennsylvania munkásainak nem lehet reményességük arra sem, hogy liberális emberek ezentul szót emelnek valahol az érdekükben.

Olyan éretlenségről és olyan hálálanságról tettek tanuságot Pennsylvania munkásai, amely szegénnyel tölti el a munkásembereket, az elnyomottakat, a letaposottakat minden igaz barátját és amely elidegenítette tőlük azokat az embereknek a szözeit, talán ezreit, akik őszintén, igazán mindig a tömegeket akarták szolgálni.

E sorok írója ott nőtt fel a zsellér-soron és mindig azt hitte magáról, hogy nemcsak az élete minden percét az elnyomott munkásemberek, a megtagasott igahordók szolgálatában fogja szentelni, de ugyanakkor azt is hitte, hogy mindig el tudja türelemmel viselni a más emberek véleményét.

Ma azonban úgy érzi, hogy ez a buta hálálanság a legbékétlenebb, a legtoleránsabb ember elmagyarázását is kihívja és úgy érzi, hogy jó lenne az igen tisztelt népnek — vagy legalább a Senator Reedre szavazott munkásembereknek — azt a bizonyos huszonötöket kiutalni.

Mert nem volt bűn, nem volt árulás, nem volt hálálanság egy tőkestől, egy bankártól, egy kapitalistától Senator Reedre szavazni, de gyáva hálálanság, komisz árulás volt az a munkás-

emberek részéről.

És ez a lap, amelynek minden betűje munkásemberek részére íródik, kénytelen azt tudtára adni az igen tisztelt munkásságnak. Mert szétrobban a fájdalom és a felháborodás szava bennem, ha azt nyilvánosan meg nem mondhatnám.

A másik tanulság, a kevésbé keserű tanulság az, hogy a leopárd a foltjait megváltoztatni nem fogja és az olajtolvajok pártja ma is a reakciót akarja szolgálni.

A republikánus pártnak meg volt adva Pennsylvania alkalmom, hogy önmagát reformálja, meg volt adva az alkalom, hogy liberális embert küldjön a reakció hirhedt vezére helyett a szenátusba.

A republikánus párt ezt nem tette.

Újból tanuságot tett a Mellonok iránti hűségéről, újból bizonyította, hogy annak a pártnak a zászlóját csak reakciók, töképarti embereknek a kezébe hajlandók adni és hogy az ország liberális elemei, az ország elnyomottai, kifosztottjai és kihasználjai nem remélhetnek semmit tőlük.

Most legalább tudják, más államokban tudják, hogy a republikánus párt csak abban az esetben szabad bizni a kormányást, ha újra a Mellonok és a Morganok kezébe akarják adni szöröstől, börtöstől az egész országot.

A pennsylvaniai választás megmutatta, hogy akármilyen hibái vannak a demokrata pártnak, a liberalizmus annyira-amennyire csak abban a pártban tudjuk megtalálni, mert az legalább szóba hajlandó állni a tömegekkel.

És ha egyáltalán megérdemlik Pennsylvania munkásai, hogy a szövetségben a liberalizmus érdekében, az ő érdekükben, az elnyomottak érdekében kormányozzanak, akkor talán hasznát látják ennek az ostoba és hálátlan demonstrációnak, mert legalább talán a többi államokban éppen a pennsylvaniai választás következtében nem fognak a republikánus párt szavazni.

A pennsylvaniai választáson szint vallott a munkásság és szint vallott a republikánus párt.

A munkásság bebizonyította, hogy csak Lenin módon, csak terrorral lehet rájuk kényszeríteni a saját sorsuk javítását, hogy még arra is diktátor kell egy országban, hogy a munkásság sorsán javítsion. Olyan diktátor, aki nem veszi figyelembe magát a munkásságot, amely nem tőlük várja és kéri a hatalmat.

A republikánus párt pedig hitvallást tett róla, hogy fenntartás nélkül a reakciót és a nagytőkét kívánja ezentul is szolgálni, mert az új deal szele őket nem is érintette.

Ezek a szomoru tanulságai annak a rongy árulásnak, amely Senator Reed-et a republikánus párt számára újra szenátornak jelölte a Mellon dinasztia államában.

A Bányász-SZERKESZTŐK IS FAJTOLNAK

Harrisburgban az Egyptian Plain Dealer szerkesztője és egy progressive bányász rálöttek egymásra és bár nem sérült meg senki, jellemző a hangulatra, amely Illinoisban egyik embert ráuszított a másiknak a torkára.

A Plain Dealer szerkesztője a U. M. W.-t támogatja a lapjával és mikor összeveszett a progressívek sztrájkbizottságának egy tagjával, revolvert húzott, hogy azt lelője.

Lövéseket adtak le mindkét részről, de sebesülte nem lett a háborúságnak és bár eljárást indítottak ellenük, letartóztatásba senkit nem helyeztek.

Pusztit a cserebogár

Cserebogár, sárga cserebogár... mondja a szép magyar nótá és a sárga cserebogarak nagyon sok bajt, kiadást okoznak most Magyarországnak.

Április közepe van amikor a sorokat írom és kánikulai hőség szakadt erre az országra. Olyan nagy meleg van, hogy augusztusban is elég lenne. A hirtelen nagy hőség életre keltette a cserebogarakat és a virágzó gyümölcsfák rogyásig vannak a sárga bogarakkal.

A hatóságok mindenütt irtatják, Debrecen város egyedül 15,000 pengőt volt kénytelen sürgősen cserebogár irtásra kiutalni — de ez az összeg is kevésnek bizonyult, újabb pénzre van szükség.

Magyarország az utóbbi években — helyesen — egyre erőteljesebben igyekszik gazdálkodását gyümölcsstermelésre átszervezni s a fiatal gyümölcsösökben sok kárt tettek a cserebogarak.

A gyümölcsstermelés sokkal kifizetőbb üzletnek kezd mutatkozni, mint a buza és általában kalászos termelése. Jobban van gyümölcsre felvevő piac, mint buzára. A kormány is erőteljesen segíti azokat, akik gyümölcsösöket akarnak létesíteni. Csak azt kívánják, hogy egyes vidékek egyseges típusokat termeljenek.

Amerikában is egyes vidékek rendezkednek be egy-egy gyümölcsfajta termelésére és ami ott helyesnek bizonyult az értékesítés terén, az itt se lehet helytelen.

Magyarországon különben ma talán egész Európában a legbékésebbek, a legkellemesebbek az állapotok. Nem akarok arról írni, hogy helyes-e vagy helytelen-e a Gömbös kormány politikája, hogy kevés-e vagy elegendő-e a népszabadság, ez politikai kérdés, amit mindenki saját felfogása szerint ítél meg, az az azonban kétségtelen, hogy itt rend és békesség van: és Európa mai és tegnapi zűrzavaros helyzetében ez kétségtelenül a Gömbös kormány érdeme.

A tél folyamán, amikor a szomszédos Ausztriában egy kis forradalom zajlott le, mindenki bizonyosra vette, hogy a forradalom nem fog a határon megállni, átcsap az hozzánk is. Gömbös akkor is ura volt a helyzetnek: nálunk nyugalom és rend maradt.

És ez a rend, ez a békesség nagy hasznára van az országnak. Amíg mindenfelé esik a turista forgalom, addig Magyarországon emelkedést mutat az idegen forgalom. A külföldi szívesen jön Magyarországra, jól érzi itt magát, mert kellemesen élhet, szórakozhat — kevés pénzzel.

Ma már Magyarországon is látják, hogy az idegen forgalom nagyszerű üzlet, hogy az idegen pénzt hagy itt és ma már nagysúlyt helyeznek arra, hogy minél több külföldit hozzanak az országra.

A kormány igyekszik az idegen forgalom erőteljes kifejlődésének útjában álló akadályokat elhárítani. Legutóbb például belenyúlt a borralaló kérdésbe is. A külföldiek azt panasztolták, hogy a szállodákban, éttermek-

ben, kávéházakban egész csapat molesztálja őket borralalóért. Most szabályozni kívánja ezt a kérdést: egységesen minden számlához hozzá fognak számítani bizonyos százalékok — borralaló helyett, kiszolgálási díj címén.

A nyári hónapok kétségtele-nül nagyon sok külföldit hoznak majd az idén is Magyarországra. A pesti és a balatonmenti szállodák már is sok előjegyzést kaptak.

* * *

Ma három éve, South Dakota államban Shelby községtől nem messze Székér bácsiék farmján üldögtünk a csenden nyári estében és kímeltük a messze tájat, hoz-e nyugat felől felhőt a szellő. Hetek óta nem esett már akkor egy szem eső sem South Dakotában, az alig kikelő buza nem tudott nőni. Akik lenmagot vetettek, azoknak vetőmagját elvitte a folyton fuvó prairie szél és bizony szomoru kilátásokkal néztek a jövő elé a dakotai farmerek. Kétségbeesés ült az arcukon, mert a buza ára már jó mélyen volt és úgy nézett ki, hogy aratás nem lesz.

Most itt Magyarországon éppen ilyen sóvárogva néznek a földművesek az égboltra. Kémlelik az eget, hoz-e felhőt, esőadó felhőt a folyton fuvó szél. Április közepén olyan kánikula köszöntött be, mintha aratás lenne és azóta ez a nagy hőség egyre tart. A fűvet felperzszi a meleg. A rozs nagyon korán kivetette a kalászárt, de szem egyáltalán nem nőtt benne. A buza megsárgult. A kukorica alig bujt ki a földből, máris kiég. A krumpli elsatnyul. A babot hős úti, szóval kétségbeesetten szomoru képet mutat a magyar határ.

Itt Debrecenben, ahol ezeket a sorokat írom, a lakosságnak igen tekintélyes része gazdálkodással foglalkozik. Nagy számmal vannak közöttük állattenyésztők, akik jószágaitak kora tavasszal kihajtják a Hortobágyra és csak késő ősszel hajtják azokat haza. Az őrlött hőség azonban Hortobágyon kiégeti a legelőt, a jószágok nincs mit ennie és ha nagyon hamarosan nem erednek meg az ég csatornái, akkor kénytelenek lesznek hazahajtani a lesóványodott jószágot. Nagyon érdekes, hogy a nagy szárazság miatt itt a gazdák nem busulnak olyan rettentően, mint három év előtt a dakotai farmerek, mert azt remélik, hogyha rossz termés lesz, a termények ára feljebb rúkol majd.

Most olvasom az ujságban, hogy ezidén újra pusztit a szárazság az Egyesült Államokban is, főleg a buzaatermő államokban. Eszerint szegény dakotai farmerek biztosan épp úgy kímlelik az eget, mint három év előtt kímeltük. Székér bácsi ugyan azóta már egy jobb házába költözött, de akik ott vannak magyar farmerek, azok biztosan éppen úgy elmondják imádságaikat az Egek Urához, mint sorstársaik, a magyar földművesek.

Fáy Fisher Andor.

A leggyorsabb ut Magyarországra

BREMEN • EUROPA

A bremerhaveni kikötőből közvetlen a hajó melől expresszvonat indul, amely kényelmes utazást biztosít Budapestig.

Vagy utazzék a népszerű expresszhajókon:

HAMBURG - DEUTSCHLAND

ALBERT BALLIN - NEW YORK

Kellemesen rendezett árák mellett. Ugyancsak rendezes hajóindulások közkedve a kabinhajóinkon

Kitűnő vasúti összeköttetés Brémából vagy Hamburgból

Felvilágosítást nyújt a helyi ügynök vagy

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

1215 Washington Blvd., Detroit, Mich.

MAGYAR Bányászlap

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

Published by Associated Hungarian Weeklies of America
8502 WEST JEFFERSON AVE DETROIT, MICHIGAN
TELEPHONE: VINEWOOD 1-8222

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United States

Subscription Rates: In the United States \$3.00 — In Europe \$4.50
Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$3.00 — Európában \$4.00
Egyes szám ára 6c. Single Copy 6c.

Megjelenik minden csütörtökön Published every Thursday

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak
The Hungarian Miners' Journal is written for Miners of Miners
by Miners

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Michigan
Under the Act of March 3, 1879.

MI MINDEN LEHETNE

A Verhovay Segélyegylet taglétszám kimutatásából azt látjuk, hogy a múlt hónapban körülbelül ötszáz új tagot vettek fel. Ez a máris mutatkozó eredménye a nemrég olyan féltékeny megkezdett szervezői munkának.

Mikor azonban nemcsak késséggel, de nagy örömmel ismerjük el, hogy a Verhovay Segélyegyletben kitűnő munkát végeznek, kénytelenek vagyunk azt is leszögezni, hogy ez az eredmény sem elégíti ki bennünket.

Mert ez a magyar vonatkozásban és különösen a régi tapasztalatok után igazán nagy eredmény nekünk nem azt mutatja, hogy mit értek el az eddigi munkával, hanem azt, hogy MIT LEHETNE ELÉRNI.

Hogy mit lehetne elérni, ha nem három-négy, de harminc-négy szervező dolgozna, amint-hogy legalább tizenkettőnek egész szép mező jutna csupán Magyar Amerikában a munkára.

És mikor a felszedett fiatal, itt született nemzedék évszámát figyeljük, akkor arra gondolunk, hogy mit tudna az egyesületben és az egyesületnek ez a nagy-szerű fiatalság csinálni, ha arra az alkalmat és az utmutatást nekik a testületben megadnánk.

Nem először írunk erről a témáról.

Ujra meg újra rá akarunk az elmulasztott lehetőségekre mutatni, aminthogy a szervezés megkezdése előtt azt is ismételtünk, két éven át sürgettük, míg végre az Egylet igazgatósága hozzáfogott, hogy teljesítse azt a kötelességét, amivel a konvenció megbizta.

Nem először írjuk és nem utoljára fogjuk említeni ebben az újságban, hogy ma is súlyos mulasztást követnek el abban az egyesületben, mikor a tömegesen lecsatlakozott ifjúsággal nem foglalkoznak eléggé.

Már megírtuk egyszer, hogy ezt az ifjúságot nem a szülői kényszer hozta ezuttal az egyesületbe, de nem is az, mert ott CSAK biztosítást kerestek.

Azt a "fraternal életet" akarják megtalálni közöttünk, amit az országos magyar egyletek nekik ígérnek.

Hogy azonban ezt megadhasuk, ahhoz intenzíven foglalkozni kell az ifjú és új tagokkal. Fejlesztési kell köztük azokat a mozgalmakat, amelyek közelebb hozzák őket egymáshoz és az egyesülethez.

Nem csak azzal, hogy bizonyos esetekben adunk nekik egy bizonyos összeget base ball-ra, hanem egész évben, minden szezonban, minden időben olyan mozgalmakat kell köztük tervezni, amelyek odakapcsolják őket az egyesülethez és — egymáshoz.

Öntudatlanul is EZT keresik közöttünk és homályos hívogatóinkban EZT ígérjük ezeknek a fiatal tagoknak.

Ha ezt nemcsak ígérnénk, hanem meg is adnánk, akkor nem a szervezők hoznák a legtöbb új tagot az egyesületbe, hanem maga az ifjúság, maga ez a munka, amely a kívül álló ifjak ezreit vonzaná a magyar egyesületbe.

Természetes, hogy mikor a Verhovay Segélyegylet említjük, gondolunk mind a négy országos magyar egyletre, mert ami igaz az egyiknél, az illik a másikra és a Verhovayt külön csak azért említjük, mert a szervezési tényleg a pioner munkát ők kezdték és az eredmények ott mutatkoznak először.

A magyar egyesületek sorsát intéző igazgatóságoknak azonnal intézkedni kellene, hogy a "fraternal" életet "promotolják" minden egyesületben. Hogy ahhoz értő, lehetőleg fiatal, amerikai nevelésű embert szerezzenek erre a munkára, mert bár magyar származású, de amerikai ifjúságból kapjuk ezt az új tagságot.

A Rákóczi Egylet helyzetét közelebbről — bevalljuk — nem ismerjük, mert az a testület még a lapját sem küldi el rendszeresen minden magyar újságnak. De azt hisszük, hogy a lehetőséget az egylet vezetőinek a szabályok megadják.

A Bridgeporti Szövetség rendkívüli konvencióra készül és így abban a szerencsés helyzetben lesz, hogy intézkedhetik hamarosan ilyen irányban.

A Református Egyesületnél és a Verhovay Segélyegyletnél az intézményeket vezető igazgatóságoknak a közgyűlések megadták a hatáskört és a lehetőséget, hogy ezt a munkát belátásuk szerint fejlesszék, nincs hát semmi ok arra, hogy mért várjanak a dologgal.

Máris soká vártak és a halogatás veszteséget jelent minden országos magyar egyletnél. Ismételt és nagyon kérjük tehát az összes egyesületek vezetőit, hogy bár joggal örülhetnek az eddigi eredményeknek, ne azokat számílják, hanem arra gondoljanak azok nyomán, hogy mi mindent lehetne itt csinálni.

A MAGYAR Bányászlap UTAZÓ KÉPVISELŐI

Keresztesi Pál, Clymer, Pa. fiatal bányásztestvérünk a két bányászlap megbízásából keresi fel Pennsylvania bányászait, s reméljük, hogy mindkét újság terjesztésében segítségére lesznek a magyar bányászok.

Tóth János, Pittsburgh, Pa. és Pittsburgh vidékén keresi fel a bányászlapok és a többi Himmler lapok előfizetőit, s kérjük bányásztestvéreinket, hogy fogadják szívesen és támogassák munkájukban.

A CONGRESSUST AZ ELNÖK

szeretné minél előbb otthon látni és ma azt hiszik, hogy június tizedikére ez az ülészek be-záródik.

A még letárgyalatlan javaslatok egy részét igyekeznek lázas sietséggel letárgyalni, a másik részétől hajlandó a kormány, illetve az elnök elállni.

A kormány mindenképpen azt akarja, hogy a vám-javaslatokat fogadja el a congressus és hatalmazza fel az elnököt, hogy minden nemzettel külön meg-egyeztést keressen és azoknak kü-lön engedményt adhasson.

A kormány egy-két pénzügyi javaslata nincs még egészen tető alatt, de mielőtt a törvényhozók hazamennek, gondoskodva lesz a segélyekre szükséges pénz-ekről, gondoskodva lesz arról is, hogy otthonépítések céljaira köl-sönt adhasson valamilyen for-mában a szövetség — valószínű-leg garantálják az otthon építé-sekre és átalakításokra adandó kölcsönöket — és intézkedni fog-nak, hogy ipari és kereskedel-mi célokra egyenes kölcsönt ad-hassanak Washingtonból.

MEG FOGJÁK SZAVAZNI

azt az ezüst-javaslatot, amely meghagyja az elnöknek, hogy va-lutánkat huszonöt százalékgig ezüst-alapra helyezze, ami azt je-lenti, hogy közel másfél mil-liárd dollár értékű ezüstöt fog-nak vásárolni.

Külön megadódzák azonban azokat a hazafiakat, akik ezt az ezüst javaslatot sürgették és ezüstöt vettek a tőzsdéken, hogy annak törvénybe iktatása az ezüstjeik árát felferje.

Nem a kormány, de a javaslat-benyújtói fogják követelni, hogy szavazzon a congressus a 30 órás munkahétre vonatkozó javaslat-ról, amit el fognak a senátusban gáncsolni és talán szóba kerül a Wagner-Lewis munkátlanság ese-tére való biztosítás, amelynek törvénybe iktatását nem lehet most remélnünk.

Szomorúan kell megállapíta-nunk, hogy az elnök a sietség-ben a legtöbb és legfontosabb szociális javaslat letárgyalását — pl. a Wagner-bill — szintén eltolja, úgy, hogy a munkások-nak nincs sok várni valójuk töb-bé ettől az ülészaktól.

A KORMÁNY NAGY SIETSÉGET

a kedvezőtlennek alakult üzleti viszonyokkal magyarázzák, mert azt hiszik, hogy amíg az üzleti élet nem tudhatja, hogy mi-féle újabb meglepetésekben fogják részesíteni, addig nem mernek szélesebb medrekben dolgozni.

A halasztás viszont azért veszedelmes, mert ha a viszonyok az ősszel javulnának, akkor a tőke fokozott erővel fog az útjába állni mindennek, amit az orszá-g fáradt lakossága az új deal alatt remélt az elnöktől.

Nem lehetetlen egyébként, hogy az elnök csalatkozik a szá-mításában, hogy a congressus a fentjelzett időre nem fejezi be a munkáját s ebben az esetben talán egy-két szociális javaslat-ról is fognak még beszélni.

Az American Federation of Labor tisztviselői kétségbeesett igyekezettel vannak rajta, hogy a Wagner billt tárgyalják, mert félnek a következő évi gyűléstől, ahol számon kérni a vezérek ed-digi munkáját és annak teljes eredménytelenségét.

UGY LÁTSZIK, HOGY A

kormány másfél éves habozás után végre kénytelen lesz oda állni a bíróság elé a NRA-vel, mert a Ford gyár meg fogja a törvényt támadni.

Mert a Ford készítményei nem a kék sas védőszírnai alatt

kerülnek a piacra, a kormány számára nem akarnak Ford kos-cikat vásárolni, bár azok a töb-binél olcsóbbak.

Fordék a bírósághoz fordul-nak, az egész NRA alkotmányos-ságát támadják és ezuttal Henry Ford végre egy fronton van azokkal a bankárokkal és nagy-tőkésekkel, akik soha nem akar-ták az arany-ökröt maguk közé "bevenni".

A NRA bejelentett reformja még nem történt meg, de az el-nök elrendelte a múlt héten, hogy a 2500 lakoson alóli kisebb városok vállalkozásai is tartssák be ezuttal a munka-időre és a munkabérekre vonatkozó rende-leket, amik alól azok idáig ki voltak véve.

HIR SZERINT A NRA

ügyében nagyon fontos javas-lata lesz az elnöknek, amit azon-ban egyelőre csak ismertetni akar az országgal és azt akarja, hogy tárgyalják azt meg decem-berig a polgárok. Amikor aztán a congressus új ülészekének ja-vaslatot adnának.

Bizonyos, hogy ebben a pilla-natban a kék sas nagyon nép-szerűtlen madár az országban, mert mindenki úgy érzi, hogy akik ellen a szárnyait kibontotta, azok eltulajdonították maguk-nak.

A nagytőke, amely kézzel-láb-bal küzdött a code ellen, ma a védelme alatt nagyszerűen és nagy profittal rabolja az orszá-got, ellenben a kis üzletemberek tönkre mennek, a munkások pe-dig csalatkoztak a NRA ígére-teiben, ahogy azt jelenleg hajt-ják végre az országban.

A szervezkedést a nagytőke tovább is gáncsolja, a munka-bérek nem emelkedtek többel, még annyi sem, mint a megél-hetés ára. Így tehát egyelőre megcappant lelkesedéssel visel-tetik mindenki a NRA irányában.

ABBAN IGAZA VAN A

kormánynak, hogy a munká-sok csalódásaiért csak önmaguk-at lehet a munkásoknak okolni, mert nem akarnak szervezkedni és tisztára meglepészenek azzal, amit a kormány készen visz a számukra.

A kormány egyik tagja fi-gyelmeztette a munkásságot a múlt héten, hogy a code csak a minimális munkabéreket írja elő, de nem tiltja meg egyetlen ipar-vállalatnak sem, hogy többet ne fizessenek, amit viszont csak tel-jes szervezethez érhetnek el a munkások.

Igaz, hogy ezzel szemben a munkások joggal panaszo-lják fel, hogy a NRA 7-ik paragra-fusa nem elég a szervezkedés-hez, mert az nem világos és mert azt a nagytőke — a legtöbbször a kormány segítségével — el tudja gáncsolni.

Ha egy-egy jelentős sztrájk akar kitörni, akkor a kormányt mindjárt a hideg rázza, hogy az akadályozza a prosperitás visz-szatérését és maga az elnök ké-ri mindig a munkásokat békétü-résre és békére.

AMIG A CSALÓDÁSOKÉRT

a kormány és a munkások köl-csönösen egymást okolják, a markába nevet a nagytőke és nagy léptekkel közeledik ahhoz az időhöz, amikor újra minden hatalmat magának fog követel-ni, mint amely lehetményese ki-ván lenni a NRA-nak és az ipar kormányzásának.

Közben az egyre erősebben el-keseredett munkások egyik sztrájkot még abba sem hagy-ják, már kettő tör ki annak a helyére, mert az elviselhetetlen drágaság mellett nem tudnak a heti pár órai munkából, az ala-csonyi munkabérekben megélni.

A Fisher Body telepek sztrá-j-

koló munkásai visszamentek a múlt héten dolgozni, bár nem tudják még, hogy voltaképpen mit kapnak, mert az ügyüket a labor boardok végtelen utvesztő-jébe terelték, ahol azt "el fogják intézni".

Egy pár elcsapott munkást visszavettek, hogy azokat később újra elcsapják és nagy "vivmány-ként" jelentették be, hogy ezen-tul a nőtlen embereket előbb fog-ják slack idjén letenni. Kis be-tükkkel jelezték az újságok, hogy azért az "érdem" és a "használ-hatóság" fogják ezuttal is irá-nyítani a munkások alkalmazá-sát.

NEM VÁLASZOLT MÉG

a NRA a szerszám-készítők független szervezetének a felje-lentésére, hogy indítsák meg a vizsgálatot a Ford gyár ellen, a mely a szervezkedő munkások százaít tette ki három hete az utcára. Igaz, később vagy két-százat visszavettek közülük, de a nagyobb részüket nem is remélhet többé munkát a Ford gyárban.

Az újabb sztrájkok közül a legérdekesebb a kocsisok, illetve a truck-soffőrök sztrájkja Min-neapolisban, ahol olyan elkése-re-dett volt a hangulat, hogy min-den sztrájkőről soffőrt négy rendőrnök kellett a múlt héten kísérni.

A nyugati államok kikötői munkásainak a sztrájkja elinté-zve nincsen még és további for-dítások vannak az olajipar mun-kásai közt, akiknek egy része már két hete kint van a mun-kából.

Mindezeknél fontosabb azon-ban az acéliparban fenyegető munkás-zavar, amely könnyen sztrájkká fajulhat.

AZ ACÉLIPAR MUNKÁSAI

illetve a részük, akik az American Federation of Labor-hoz tartozó Amalgamated-nek tagjai, hétfőn terjesztették be a kívánásukat minden acéltel-lepen az országban, hogy a szer-vezet elismerését akarják.

Mint-hogy a radikálisabb mun-kások sokalták az eredetileg há-rum hétre tervezett határidőt, a hétfői kérelemben június 10-ére kívántak választ az ipartól, ami-vel hát előre is tisztában van mindenki.

Amennyiben az acélipar június 10-én elutasítaná a munkások kérését, az Amalgamated tisztí-kára tartozik — a konvenció uta-sítása szerint — a sztrájkot min-denfelé kijhívni.

El lehetünk rá készülve, hogy a nehéz ipar a szervezetet elis-merni nem fogja, — hiszen Meir, a hírhedt National Steel Corpo-ration az egész nehéz ipar nevé-ben üzent háborút a NRA-nek és nagy kérdés, hogy a munká-sok milyen százaléka megy ki abban az esetben a munkából.

A SZOMORU VALÓSÁG AZ,

hogy a nehéz ipar munkásai legfeljebb tizenöt százalékgig va-nak szervezve és ha ki is men-nek sztrájkba, csak "erélyes" pi-cketelésben lehet nekik remélni. Az igazság az, hogy a vezér urak nem is ebben bíznak, ha-nem azt remélik, hogy a kor-mány avatkozik megint a dolog-ba és olyanféle békét csinálnak majd, mint az automobil ipar-ban.

Az autó iparban az elnök bi-zottsága bizony csak idővel és habbal fog negyedrésnyi ered-ményt elérni, de ez a huza-vona képessé teszi a szervezetben racketeereskedő tisztviselő ura-kat, hogy a zugulódó tagság szá-ját egy időre betömjék.

Az acélipar is a rendelők is készülnek rá, hogy zavarok les-znek az üzemben s annak lehet tu-lajdonítani, hogy az üzleti visz-szaesés dacára még mindig hat-

van százalékos üzemet tartottak a múlt héten.

AZ ÜZLETI VISZONYOK, SAJNOS,

érezhetően rosszabbodnak az egész országban. Vannak ugyan iparágak, és vannak területek, a melyek még mindig emelkedő üzletekről tudnak jelentést adni, de ezek száma alacsony és az alapipar és alapüzlet nagyon ked-vezőtlen helyzetet mutat a figyel-mes szemlélőnek.

A nehéz ipar, mint azt fentebb jeleztem, még egyelőre arány-lag nagy százaléknyi üzemet tart, de tisztán azért, mert a sztrájkokról való félelmükben a fo-gyasztók nagyobb rendeléseket adtak az acélgáraknak.

De súlyos visszaesést mutatott a puhaszénipar az utolsó négy héten (a keményszénről nem is kell beszélni, mert abban az iparban ilyenkor természetes a hanyatlás), bár azt remélik, hogy a meginduló nagy tavi forgalom új életet önt a széniparba a kö-vetkező napokban.

Van egy érezhető javulás az építő iparban, de ezzel aztán minden kedvező hírt elmondtunk.

ESÉS VAN A VASÚTI TEHER

szállításban, esés van az áram-fogyasztásban, már pedig ezek az igazi üzleti fokmérők.

Az automobil ipar még min-dig dolgoztat, de az emberek zrérei vannak már letéve és a munkások tiezezei vannak heti pár órányi munkára szorítva.

A szövő ipar, a ruha ipar, a cipő ipar mind lassan dolgoznak és a ruha-iparban, valamint a harisnya iparban valóságos pá-nik van.

A department üzletek és a kis-kereskedők természetesen még mindig nagyobb forgalmat csi-nálnak, mint tavaly ilyenkor, két dolgot azonban nem szabad fe-ladni.

Tavaly ilyenkor a bankzárla-tok hatása alatt az ország meg-volt benuva és rémülve és az ldén mindennek az ára tizenöt százalékkal magasabb. Ha te-hát egy-egy üzletben mondjuk tíz százalékkal nagyobb fogalom-ról beszélnek, mint a múlt év-ben, akkor voltaképpen kevesebb forgalmat jelent a magasabb árakkal.

EZEKNEK A ROSSZ

hireknek a hatása alatt valo-ságos csendes pánik van megint az országban és mindenki ha-lálra rémülten várja, hogy mi-kor fog az elnök egy új injekciót önteni a beteg üzleti életbe.

A legkomolyabb üzleti szak-értők azt hiszik, hogy a nyárra már ne várjunk fellendülést, vagy lényegesen emelkedő forgalmat és hogy csak az ősz elején, szeptember felé remélhetünk újabb fellendülést a gazdasági

életben.

A nyár folyamán a kormány megpróbálja, hogy kölcsönöket utaljanak ki épületekre és azok javítására és azt remélik, hogy az otthonok százezreit fogják építeni szövetségi pénzből a pol-gárok, azonkívül kölcsönöket ajánlanak hosszú lejáratra ipari befektetésekre, hogy a gépipar és az építő ipar újabb fellendü-lésnek induljon.

Az sem lehetetlen, hogy a kor-mány ezüstvásárlásai és talán másnemű pénzügyi intézkedései a dollár értékét újból levágyják s hogy egy ilyen inflációs intézke-dés is új aktivitást idéz fel az országban. De ne tévedjen sen-ki, az ország gazdasági helyzete szomorú ebben az órában.

Még az se tévedésen meg sen-kit, hogy a statisztika több mun-kás alkalmazásáról ad jelentést, mert ezzel szemben az emberek minden iparában rövidre szabott időt, heti két-három napot dol-goznak.

A SZÁRAZSÁG KATASZTRÓFÁLIS

eredményeképpen a termés-ára felfelé ment a múlt héten, de bizonyos vidékek farmerjein a magas árak segíteni nem fog-nak.

A Red River Valley kivételé-vel a két Dakotában minden ki-égett, Montana már nagyrészt lemondott a termésről s Nebrasz-ka és Kansas egy jó részében szintén csak féltérmetű remél-nek.

A szárazság a sáskák és más rovarok pusztítását is fokozza és a farmerek főbevétele az a bó-nus lesz, amit a kormánytól kap-nak s ami szerencséjükre nem az idei vagy a tavalyi, hanem az utolsó öt évi átlagos termés-re van megszabva.

A congressusban arra nézve is javaslat fekszik, hogy a száraz-ság-sújtotta farmereknek rend-kívüli segélyt adjanak azonnal és nem kérnek kevesebbet nyolc-száz millió dollárnál.

A terményárakon kívül min-den más áruknak — és myers-anyagnak — az ára esett a múlt héten, különösen a ruházat wholesale ára, amit ugys nagyon magasra csigáztak.

A POLITIKÁBAN OLYAN

meglepetést okoztak Pennsylvá-nia szavazói a múlt héten az országgnak, amit sehol nem vártak.

Az állam liberális, sőt radikális kormányzója, Pinchot szenátor-jelöltnek futott a republikánus-ticketten. Ellenjelöltje Reed, a jelenlegi szenátor, aki a legreak-ciósbab emberek az országgnak, aki nyíltan a Mellon érdekeltsé-get szolgálja.

Pinchot — republikánus volta dacára — kijelentette, hogy Roosevelt new dealjének az alap-ján áll és megválasztása esetén

(Folytatás az 5-ik oldalon)

THE KANAWHA VALLEY BANK

CHARLESTON, W. VA.

ALAPITVA 1867-BEN

A FEDERAL RESERVE SYSTEM TAGJA

Ez a hatalmas pénzintézet 67 év óta szolgálja becsülettel ügyfelei érdekeit

Érezze magát biztonságban s helyezze el megtakarított pénzét az állam legerősebb bankjainak egyikében. E bankban elhelyezett betétek kétezerötven dollár összegig garantálva vannak a Szövetségi Kormány által. Külföldi osztálya teljes felelősséggel mellett utal át pénzt a világ bármely részébe, akár dollárban akár más pénznemben

INTÉZÉSE. ÁLLAMI KOMPENZÁCIÓS ÜGYEK. BEN SZEMÉLYESEN KÖZBENJÁR

CSANÁDY PÉTER
Külföldi Osztályvezető.

HAJÓJEGYEK MINDEN VONALRA, HAZAI PE-RES. ÉS PERENKIVÜLI ÜGYEK SZAKSZERŰ

KI TUDNA AZ IVÁN IMREKKEL ELBÁNNI?

Aki megrettent a juni-crookoktól, aki elcsüggedt, aki kishitű lett, az olvassa el Iván Imre levelét

A Lewis cársága azt üzenete, hogy tönkre teszi, eltapossa, megsemmisíti a magyar bányászok angol újságát.

Érthető a haragja.

Ha ez a lap megél, akkor odalesz a cárság, akkor a szervezete a tagság fogja bírni és uralni, nem a cárok.

A hatalmas ur kiküldte a ki-nevezett tisztviselőket és "szervezők" szolgálhatát, hogy csirájában fojtassa meg az újságot.

Nincs most más gondjuk, nincs sürgősebb dolguk, nincs fontosabb feladatuk, mint ennek a lapnak a megfojtása.

Nem bánják most, hogy a Frick plézekon véreznék a munkások, hogy a U. S. Coal hellhole-jaiban tőrtön a bányász sorsa és nincs szavuk az ellen, hogy a code-ot ezer bányatársaság ötezer helyen kényszeríti.

Nem a bányász sorsa a fontos, hanem az, hogy ez a lap megszűnjék, mert ha ez nem szűnik meg, akkor a cárság fog megszűnni.

Hát nem fogják megfojtani ezt az újságot.

Nem lehet megfojtani.

Nincs olyan hatalom, amely ezt megölhesse.

Aki nem hiszi, olvassa el, hogy mit irt a héten Iván Imre öreg bányásztestvér a szerkesztőnek.

Iván Imre egy csomó előfizetőt szerzett Merrimacén és az újságot hetenként uok példányban árusította már, mikor lecsaptak arra a pléze is a juni crookok, mikor a cár rendeletéből megjelent ott a sub-district elnöke, hogy a lapot befojtja.

És befojtotta!

Hetekig egyetlen példányt nem vettek nem merte azt senki árulni és úgy nézett ki, mintha Merrimac elpusztult volna a számunkra.

Hát elpusztult?

Itt van a felelet, olvassa el, aki meg akarja tudni, hogy mért nem lehet megölni ezt az újságot:

Kedves Himler ur:

Már két hete nem irtam. Jót nem irhattam volna, igen fáj, hogy minden próbálkozásom hiábavalónak bizonyult. Szégyellem leírni, hogy két heti lapból EGYETLENEGYET sem tudtam eladni. Hét gyerekkel próbálkoztam, minden eredmény nélkül. Végre elmentem Matewanba (közel kis város) és ott szereztem egy gyereket, aki megígérte, hogy mindent el fog a lapért követni. Épp most volt nálam és örömmel jelentette, hogy már eladott TIZENÉGY példányt. Később az eredmény nagyobb lesz. Mert dolgozunk... Én rajta voltam, hogy Himler ur adja ki az angol bányászlapot. A lap ki lett adva. Én nekem becsületbeli kötelességem, hogy a lap mellé álljak. Én oda álltam és mellette is fogok maradni minden tehetséggel. Elvégre nem az "Ön", hanem a "mi" érdekünkben küzd, azért jelenik meg az újság. Tisztességesen gondolkodó magyar bányász nem nézheti most, hogy csak Him-

ler Márton tartsa a hátát... Itt küldök 3 előfizetőt... stb.

Szives üdvözléssel

Emery Ivan

És Iván Imre dacára a lokál tisztviselők aknamunkájának, dacára a sub-district elnök egyenes tiltakozásának, ELŐFIZETŐKET SZEREZ ismét Merrimacén a Minernak.

Mert az értelmes bányászok fittyet hányanak a tisztviselő urakra, a cárokra és a basáakra és igenis olvasni akarják a lapot, az igazságot, különösen a szervezetről és a juni basákról az igazságot.

Hát bányászok, lehet megfojtani egy olyan újságot, amelynek olyan harcosai vannak, mint az Ivánok, a wheelwrighti testvérek, a Pálfalvyak meg a többiek, akik ezernél többen végzik az apostolok szent munkáját?

Nem, testvérek, rajtunk a pokol minden hada, a fekete cár minden nagy ereje nem tud erővenni.

Iván Imre azt írja, hogy nem hagyja a lap szerkesztőjét magára.

Hát a többi bányászok Iván Imrét meg a többi iván imrét nem hagyják-e magukra?

NYUGAT KENTUCKY NÉGY DOLLÁRÉRT DOLGOZTAT

Nyugat Kentuckyban a sztrájk változatlanul tovább tart és akik dolgoznak, azoknak a bányabárok csak négy dollárokat fizetnek.

Az NRA ellen kiadott tiltó parancs egyelőre érvényben van, mert úgy látszik sem a kormány, sem a bányászvezéreknek nem sürgős, hogy rendet csináljanak a vidéken.

Sokan azt hiszik, hogy titokban egyezséget kötöttek a bányabárok, a léber fékerek és az NRA adminisztrációja egymással, hogy nem is fogják a tiltó parancs felosztását sürgetni, hanem belenyugszanak, hogy Nyugat Kentucky véreskezű bányabároi önkényesen leszállítsák a code-ban előírt napszámot tizenöt percenttel.

Sajnos, a vidék farmer-bányászai egyre nagyobb számban szorulnak vissza a munkára, de azért még így is csak a bányászok tizenöt százaléka dolgozik a vidéken.

SZTRÁJK A LEHIGH-NÁL

A Lehigh Coal and Navigation Company Coaldale bányájánál ezerhatszáz ember sztrájkba ment mert minden megismételt ígéret dacára nem akarnak munkát adni minden arra szoruló bányásznak.

Egy régebbi sztrájk alatt a társaság megígérte Tamaqua bányászainak, hogy a munkát igazságosan elosztják, most azonban azt mondják, hogy nincs a szénre megfelelő szükséglet és így nem akarnak munkát adni a fele bányásznak.

A Lehigh alkalmazottjai unják ezt a folytonos taktikázást, ami-ly a bányászokat kiéheztetik és Coaldale bányászai a tomaquai sztrájkolók támogatására kimen-tek a munkából.

HETI SZEMLE

(Folytatás a 4-ik oldalról)

támogatni azt fogja.

Pennsylvania munkás-szavazói, akik közt. Mrs. Pinchot egy éve minden nap megjelent s aki-segített — Reednek adtak többséget.

De a munkásoknál is komiszababb elárulták és hátra szurták Pinchotot a farmerek, akik majdnem egy szálíg a Mellon emberére szavaztak s szembe fordultak azzal az elnökkel, aki másfél év óta milliárdokat osztogatt szét mindenféle címen a farmerek közt.

A pennsylvaniai farmer-szavazatok megmutatták a munkásnak, hogy a kis burzsuj a legהללוšabb ellensége, amint hogy sztrájkok esetén is a deputykát mindig azok közül sorozzák.

EZZEL ELLENTÉTBEN ÁLL

a Literary Digest próba szavazatának az eredménye, amely még mindig Roosevelt nagy népszerűségét mutatja és amely szerint ma az elnök nagyobb többséget kapna, mint ezelőtt két évvel.

Ugyancsak szemben áll a pennsylvaniai eredménnyel Indiana, ahol minden Roosevelt-jelöltet újra jelölték s ahol csakis a Roosevelt mellett kijött jelöltekkel jelölték.

A pennsylvaniai Pinchot vere-ségben nagy része van a kormány, amelynek nem lett volna szabad megengedni, hogy a demokraták külön jelöljenek senátort. Ugy látszik, a kormány nem elégedett meg azzal, hogy a republikánus államban Roosevelt párti republikánus senátor válasszanak, teljes demokrata győzelmet akarnak. Nagy kérdés azonban, hogy befut-e a republikánus masináról hírhedt államban a demokraták senátor-jelöltje.

HARMADIK PÁRTOT

alakítottak Wisconsin államban a La Follette-k, akik a republikánus párt konzervatív elemeivel nem bírtak s akik szintén nem nyerték meg a kormány ígértét, hogy demokrata ellen-jelöltje nem lesz a senátornak.

Valószínű, hogy a hármas szög választás eredményeképpen Wisconsin államban konzervatív republikánus senátor fog befutni és a demokraták falánksága La Follette támogatását is elveszti.

Ha Rooseveltnek valamikor tényleg az volt a szándéka, hogy liberális pártot épít ki ebben az országban és maga mellé fogja csoportosítani mindkét párt liberális elemeit, akkor régen elhagyta ezt a szándékot. Mert akkor sem Pinchot, sem La Follette ellen nem lett volna szabad demokrata jelöltet küldeni a választási kampányba.

AZ ORSZÁG BÜNKRÓNIKÁJÁBAN

örvendetes változás állt be a mult héten, mert bár ismét volt vagy két tucat bankrablás, legalább egy néhány emberrablót elfogtak.

Ugy látszik, hogy a polgárság hajlandó minden bünt könnyen kezelni, vagy elnézni, de az emberrablást nem tűrik.

Az egész nemzet egységes akarat követeli, hogy ezt a bünt irtsák ki az országból és az ország összes hatóságai a legnagyobb eréllyel vannak rajta, hogy eleget tegyenek ennek a kérésnek.

A chicagói nagy tűz megrendítette az egész országot, de magában Chicagóban nem nagyon busulnak, mert azt hiszik, hogy a leégett stock-yard és a lerombolt házak újjáépítése és az újra megnyíló kiállítás egész rendes gazdasági viszonyokat hoznak arra a városra. Bizonyára ad a szövetség pénzt az újjáépítéshez, ha a chicagóiak arra szorulnak.

AKÁRMILYEN FURCSÁN

hangzik, e pillanatban Bulgária áll az érdeklődés központjában Európában, mert az Óvilágban állandóan attól félnek, hogy egy balkáni szikra megint lángba borít minden országot.

A bulgár diktatura állítólagos főcélja, hogy békésebb és szorosabb együttműködést keressen Szerbiával s hogy a kommunista törekvéseket elnyomja.

Természetes, hogy az olasz-osztrák-magyar hármas szövetség minden erejével ellensúlyozna egy ilyen orientációt és mert Borisinak Olaszország az apósa, talán mégsem olyan biztos, hogy a koronás diktátor azonnal a szerbek karjaiba fogja dobni az országot.

A LE- ÉS FELFEGYVERKEZÉS

ügynék még mindig izgatottan tárgyalnak s állítólag Németországnak új javaslata van a franciák számára.

Bár minden kormány papagály módjára azt ismétli, hogy a béke érdekében mindent meg fognak próbálni. Közben lázasan fegyverkeznek minden államban, ami csak újabb háborura vezethet.

Németországban egyébként a változatosság kedvéért most a katolikus egyházzal van baja a kormánynak és megtiltották a német katolikus ifjúságnak a szokásos pünkösdi búcsukat. A főpapok elől pedig a rádió leadó állomásait elzárták.

A gazdasági viszonyok azonban nem akarnak Németországban javulni és az egyesített nagy német hajózársaságok éppen most hozták nyilvánosságra, hogy óriási veszteséggel dolgoznak.

FRANCIAORSZÁGBAN MEG

mindig feszült a hangulat, egyrészt azért, mert képtelenek az állam deficitjét megszüntetni, dacára annak, hogy hetven ezer állami alkalmazottat elküldtek és több százezernek a fizetését le-vágták, részben azért, mert nap-nap után újabb korrupció nyomaira akadnak.

A kormány csupán azért tud ura maradni a helyzetnek, mert a német fegyverkezés mégis nagyobb izgalomban tartja az országot és a jelenlegi külpolitikai helyzetben nem lehet kormánybuktatásra gondolni.

A franciák óriási méretekben építik ki nemcsak repülő osztagjaikat, hanem a navyjuket is, aminek Angliában nem valami tulságosan örülnek.

ANGLIÁBAN A LEGTÖBB

gondot jelenleg az európai fegyverkezésen kívül a japán-angol gazdasági háboru adja, a mely már javában folyik és a melyben eddig Anglia nem győzött.

A japán behozatal megszorítás az egész brit birodalomban, de vannak angol gyarmatok, a melyek egész szép kivittel bírnak Japánba és amelyek esetleg nem fogják az anya-ország politikáját ebben a gazdasági háboruban követni.

Anglia kormánya a mult héten kijelentette, hogy az Egyesült Államok nélkül soha nem fog Kína védelmére sietni, ami voltaképpen olajágnak volt szánya a japánok számára. Japán azonban elég hidegen fogadta ezt a nyilatkozatot és a gazdasági háborut tovább folytatja.

A NEMZETEK LIGÁJÁNAK

talán egyetlen konstruktív ajánlatát elfogadják Európában is, nálunk is, amennyiben megvan rá minden kilátás, hogy a Chaco frontra szánt fegyverek kivétel nélkül mindenütt el-

fogják rendelni.

Roosevelt azt ajánlotta a senátusnak, hogy az 1925-ben kötött nemzetközi egyezményt — a munició ipar megszorítását illetőleg — hagyják jóvá s Hull külügyminiszter nyomban ezután kilátásba helyezte, hogy a Chaco front elleni tilalommal közösen fogunk a világ 31 államával eljárni.

Csak az a kár, hogy ez a tilalom kissé elkészt, mert a Chaco fronton a háboru két évi vérontás után közeleg a végéhez.

EURÓPÁBAN NAGY

érdeklődéssel nézik különben azt a senátusi határozatot, a mely a munició-ipar megvizsgálását rendelte el, mert azt hiszik, hogy a vizsgálódások során az európai gyárak manipulációira is sor fog kerülni.

Kétségtelen, hogy a háborus uszítást, a fegyverkezési versenyt a munició gyárak rémitései és uszításai csinálják és ha az Egyesült Államok senátusa több fényt vetne erre a véres és sötét iparra, azt minden országban hálával fogadnák.

Európa municiói sajtója máris élénken tiltakozik az ellen, hogy a vizsgálalba az ő itteni uszításai kat is belekeverjék, de ezt elkerülni nem fogják.

LATIN AMERIKÁBAN

izgatottan lesik, hogy mi fog a Chaco fronton történni, ahol a háboru legnagyobb ütközete folyik egy hét óta és ahol valószínűleg vége lesz a háborunak, ha valamelyik fél döntő győzelmet tud aratni.

A véres dzsungel-fronton százötvenezer ember áll szemben egymással és akármelyik fél szenvedne döntő vereséget, bizonyosan képtelen lenne a további hadviselésre, mert forradalom lesz a vesztes országban.

ÁLTALÁNOS ÖRÖMET

kelt, hogy Peru és Colombia elfogadták a Liga ajánlatát és a Leticia körüli vitát döntőbíró-ságra bízzák, amelynek az ítéletben mindkét nemzet meg fog nyu-godni.

Ez az elmérgesedett kérdés két éve fenyegette új háboru rémülete Latin Amerikát, bár minden nemzet rajta volt, hogy békét csináljon a két szomszéd nemzet közt.

NAGY UJSÁGOT VÁRUNK

a távol keleten, ahol azt hiszik, hogy Japán hamarosan minden célját eléri, mert békét tud kényszeríteni Kínára és Kína el fogja ismerni Mandzsuriát (Manchukuo) elrablását.

Kína népe látja, hogy a "kilenc hatalmak" szerződése dacára a fehér hatalmak elhagyták s hogy a Liga üres gesztusai megvédelmezni nem tudják, kénytelen hát megalkudni a helyzet-tel és Japánnal.

Állítólag az egyezés egyelőre az egész óriási birodalmat a japán kormány súlyos befolyása alá fogja helyezni, ami a következő években vagy évtizedekben nagyon súlyos következményekkel járhat az egész világra.

Ha a japánok Kínát szervezik és ha békét és rendet tudnak erőszakolni az óriási országra, akkor a fehér hatalmakra szomorú napok várhatnak a közeli évtizedekben.

Viszont Kínának nincs mit félnie Japántól, mert a világtörténelemben mindig az történt, hogy Kína a meghódítóit — beolvasztotta a nemzetbe, miután a négyszázmilliónyi lakosság óriási felszívó erejének kisebb nemzeteket ellentánni nem tudnak.

Kína tehát abban bízik, hogy legfeljebb pár évtizedig lesz alárendelve Japánnak s akkorra Japánt Kína fogja magába felszív-

EZ A TIZENNEGYES BIZOTTSÁGNAK SZÓL

Kedves Névtelen katonák, bányász-bajtársak; boldogan vetttem a felhívást az ezres bizottság munkájáról, és ígérem, hogy én nem egy, de sokkal több előfizetőt fogok az angol lapunknak szerezni.

Az itteni kis számú magyarság a kötelességét megtette, magam a szomszédos plézekon terjeszttem az angol újságot, és remélem, hogy az év végére százezeren olvassák a lapunkat. Ebben az esetben vége lesz a crookok uralmának a szervezetben, és igazán megszabadul a szénbányász nemcsak a bányabárok terrorja alól, hanem a racketeerek zsebrák hadától is.

Az angol lapunk máris hirdeti, hogy a tisztviselőket a nép válassza, ne a cárok nevezzék ki.

rajta tehát, világossítsuk fel a népet, terjesszük az angol lapunkat.

Bányásztestvéri szeretettel

Pálfalvy Dénes.

* * *

A Pálfalvy testvér leveléhez csak azt fűzhetjük, hogy ő eddig egymaga legalább egy tucat előfizetőt szerzett, de ami annál is fontosabb, öt-hat helyen bevezette árusításra az újságot, úgy-hogy azon a vidéken felbecsülhetetlen szolgálatot tett már eddig is a bányászok ügyének és az American Minernak.

Száz Pálfalvy Dénes győzelemre vinné az angol lap ügyét, ezer Pálfalvy Dénes új dealtudna felidézni a United Mine Workersban.

MEGHALT VARGA MIHÁLYNÉ

Nemcsak Pittsburgh magyarsága, hanem a jóbarátok ezrei és az egész Verhovay Segélyegylet tagsága mélységes részvétellel értesült e héten, hogy Varga Mihályné, a Verhovay Segélyegylet közszertetben részesített pénztárnokának fiatal felesége vasárnap este árván hagyta férjét és szeretett gyermekeit; eltávozott az élők sorából.

Varga Mihályné hosszu idő óta súlyos beteg volt és bár családja a legnagyobb önfeláldozással és a leggyöngédebb szeretettel ápolt, nem tudták megmenteni az életnek.

A gyászhaborult családot a jó-

THE HARBOR STATE BANK

ALAPITOTTA:

KISS EMIL

FOURTH AVE. AT 9. ST. NEW YORK

*
 AZ AMERIKAI MAGYARSÁG ÁLLAM BANKJA
 *

Betétekre kamatot fizetünk
 PÉNZKÜLDÉS
 POSTÁN, SÜRGŐNYILKO
 HAJÓJEGYEK
 HAZAI KÖZLEGZŐ ÜGYEK

KIS HIRDETÉSEK

27 szobás jól menő hotel, jó bányavárosban, öreg kor miatt eladó. A hotel szép nagy táncteremmel van el látva s fiatalabb családnak aranybánya lehetne. A vételárba esetleg egy kifizetett farmot is bevennek. Érdeklődők írjanak erre a címre: John Gyöngyösi, Box 1214, Logan, West Virginia. (6-21)

barátok amerikaszerzte szétszört ezreinek igaz és mélységes rész-véte próbálja vigasztalni.

AZ ÉTVÁGYTALANSÁG

megszüntetésére, az emésztés elősegítésére, a gyomor rendbe-hozására legjobb a

DIGESTOLE GYOMORERŐSÍTŐ

ennek használata folytán megszűnik a felbőgös, gyomorerég, gyomorfájdalom és bármilyen, a gyomortól eredő megbetegedés.

EGY ÜVEG EGY DOLLÁR
HAT ÜVEG ÖT DOLLÁR

GREINER

Szentháromság Főgyógyszertára

8902 Buckeye Road Cleveland, Ohio
A GYOMOR ÉS VÉRTISZTÍTÓK KIRÁLYA

GARDOLAX

AZ EGÉSZSÉG ÓRE CUKORKA ALAKBAN

A legkellemesebben ható hashajtó, mely fájdalom nélkül teszi meg a hatást, a székletételt könnyed, gyomor, belek és a vértiszta lesz. Öregek, felnőttek, gyermekek használhatják

EGY NAGY DOBOZ. 100 SZEM EGY DOLLÁR

Egyedüli gyártója a

GREINER

Szentháromság Főgyógyszertára

— VÁGJA KI ÉS KÜLDJE BE —

Szentháromság Főgyógyszertár
8902 Buckeye Road
Cleveland, Ohio

Mellékelek ..... dollárt, kérek ..... üveg

Digestolet és ..... doboz Gardolaxot.

Név .....

Box ..... Város .....

Állam .....

MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

MORGANTOWN, W. VA.

R. F. D. No. 4. 16. Harding Street

Lelkész: BORSOS ISTVÁN

537 Richwood Ave Telefon 1238-R

ISTENI TISZTELET minden vasárnap délelőtt 11 órakor.
Előtte 10 órakor vasárnapi iskola.

C. E. (JUNIOR) minden hó első és harmadik vasárnapján délután 3 órakor a lelkészlakon.

C. E. (SENIOR CLASS) minden hó második és negyedik vasárnap délután 3 órakor.

REFORMÁTUS NŐK EGYLETE gyűlése minden hó első vasárnap délután 4 órakor a lelkész lakáson.

időkben Vilmos császár festett a falra s amiért husz éve kinevették a német birodalom császárját.

» » » » Két Legény - - Két Világrészben « « « «

IRTA: SZENTIMREI MÁRYHA

Folytatás

— Honnét tudja?

— A halottas házhöz vagyunk kirendelve arra az időre, nehogy kíváncsi nép tologdjék oda. Az előljáróság értesítést kapott a városból. A tisztí orvos érkezik, meg még egy orvos — Beke doktor lesz a harmadik.

— Tamás köszönt és tovább ment. Mint ha csizmái ólommal változtak volna s szíve is még nehezebb lett.

— A halottak sincs nyugta a törvénytől. Nem elég neki, meg a családjának, ha szerencsétlen halálall mulik ki valaki? Miért kell még össze is vagdalni? Nem jól van az ügy!

Ez a gondolat szinte rá volt írva sapadt arcára.

A plébános éppen méhkasait nézegette, mikor belépett kertjébe. A kiskapu csattanására azonnal megfordult s ő is szíves szavakkal ment Tamás elébe.

Íjabb Kürtösy gyakran fordult be ajándékkal azon a kapun s így emlékének is kijárt a tisztelet. Betessékelté Tamást a dohányszagu irodába, melyben nagy, vastag anyakönyvek őrzik akkor is a falubeliek emlékeit, mikor már mindenki elfelejtette őket.

Egy ilyen könyvbe került bele íjabb Kürtösy neve. A szeretőtartó özvegy egy ötnapos földielet után elhunyt csecsemő neve után következett. A plébános beírta. Azután helyeslőleg vette tudomásul, hogy a bizonytalan idejű temetés mindenesetre délután lesz, holott újabban a komoróciák inkább délelőtt temetkeztek — mert úgy olcsóbb.

— Csak jelentsék idejében.

Bucsuzásnál a plébános Tamás vállára tette mindkét kezét.

— Nagy csapás ért, fiam! Viseld keresztényi türelemmel... Isten erő ad, ha egyházunknak buzgó, adakozó fia leszel.

— Igérem! — felelte Tamás egyszerűen.

— És gyakran mondass szentmisét a meghaldogultért, aki, sajnos, feloldozás nélkül halt meg.

— Mondatod. Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Amikor hazatért, Csontos Józsi találta az istálló ajtajában, aki iskolatársa volt.

— Eljöttöm Csapó helyett — mondta. — Tiszteltet. Nem akart bevárni... ő tudja miért. Elvitte a ládáját is.

— Tamás vállat vont.

— Bánom is én! Felőlem fújhatja a szél, amerre akarja... Hát ha eljöttél, Jóska, lásd el a lovakat, meg ügyelj mindenre az udvaron. Én most részeg vagyok a bánattól.

— Nem csoda, Tamás, nem csoda...

Idősebb Kürtösynek vacsorát főzött. Se neki, se Tamásnak nem volt egy falat a szájában egész nap, eszükbe se jutott az evés. De most eljött Csontos Józsi s ráébredt az öreg asszony gazdasszonyi kötelességére. Az idegen legény kedvéért főzött s aztán evett ő is. Tamásnak semmi se kellett.

Másnap csakugyan meglejtették az orvosok a boncolást. Egy vizsgáló bíró is érkezett a városi orvosokkal, miután Beke doktor úgy jelentette be Kürtösynek elhunytát, mint gyanus halálesetet. Mihelyt az orvosok hozzáfogtak keserves kötelességük teljesítéséhez, gyanuja meglepő módon beigazolódott. A hulla gégefőjének összetört porca elárulta, hogy az özvegyet valaki megfojtotta s már halott volt, midőn levitte a pincébe, azt a látszatot keltve, mintha a must erjedése ölte volna meg. Ugyanerre vallott a tüdeje is. Beke doktor akkor fogott gyanút, midőn megnézte az özvegyet s nyakán két, bár halvány-kék foltot vett észre.

Két orvos boncolt, a harmadik jegyzőkönyvbe foglalta a boncolás eredményét. Kétségtelenül büntény történt. Ezek után következett a második fogas kérdés:

— Ki lehet a tettes?

Felsőbb utasításra a csendőrök nyomban helyszíni szemlét tartottak a Kürtösy portán, bár az kevés eredménnyel kecsegtetett. Idegen gyilkos nyomát nem igen fedezhették fel, részben azért, mert a sárga levelek szőnyegként fedték az udvart azon a végzetes reggelen, de meg ha maradt volna is nyom utána, azt a rémhírre összeseregltő nép azon frissiben szétaposta.

Amikor beléptek az ismerős csendőrök, Tamás elbűk ment, mint illik. Ám elszőnyedtek vele, hogy büntény történt.

— Gondoltam én azt kezdettől fogva, csak nem mertem mondani — szaladt ki özvegy Kürtösynek száján. Mért is ment volna le menyem éjszaka a pincébe? Bár igaz, hogy szerette a karcsót, délután is hozott fel, pedig iparkodtam lebeszélni róla.

— Az ám, minek ment volna le? — ismételte Botta őrsvezető. — És kire gyanakszik, néneke?

Az öregasszony széles festőkötenye sarkát gyűrögette.

— Nem gyanakszom senkire.

— És te, Tamás?

— Én se. Nem volt neki senki haragosa... hiszen jó volt mindenkinek.

Az őrsvezető azt gondolta magában, hogy a férfiakhoz tulságosan is. Tovább kérdezősködött.

— Nem hiányzik semmi a házból? Meny-

nyi pénzt tartott itthon?

Egyikőjük se tudta. Eszükbe se jutott, hogy kutassanak a megboldogult holmijai között.

— Én nem bántam pénzzel — vallotta Tamás. — Anyám adott, amire kellett. Ő tudta csak, mennyije van, hol van?

— De azt csak tudod, hogy volt-e a háznál nagyobb összeg pénz?

— Tudni nem tudom, csak gondolom, hogy kellett lenni, mert baromfiakat szedett össze a környéken a városi szállító részére.

— Én meg soha se nyultam bele a menyem szekrényébe, fiókjába — vallotta Tamás nagyanyja. — Engem is ő látott el mindennel, ámbár nem kegyelemből: használta érte földemet. De rendelkezni ő rendelkezett s azt se szerette, ha megkérdezték mennyiért adott el valamit, vagy mire költötte a pénzt?

Az őrsvezető bement Kürtösynek szobájába s utána a másik csendőr is. Kinyitatták a szekrényeket, kihiuzgálták a fiókokat. Volt azokban minden, leszakadt gomboktól kezdve ócska számlákig, levelekig. Ruhák, fehérneműk, ékszerek, cipők, arcfesték, régi orvosság — ki tudná megmondani, mi minden halmozódik fel egy jómódú háznál az évek folyamán polcokon és szekrények mélyén.

Az öregasszony keservesen nézte, hogy a csendőrök turkálnak a szépen bevasalt fehérneműk közt s kiforgatják még a harisnyákat is. Pénzt nem találtak. Amikor újra bezárták a szekrényeket, az őrsvezető megint Tamáshoz fordult:

— Hívd be Csapó Kálmánt.

— Itthagya a szolgálatot.

— Hm... hová ment? Ilyen rögtön? Elcsaptad?

— Nem tudom... mialatt a plébánián jártam, helyettest állított maga helyett és én csak hűlt helyét találtam. Nem én csaptam el.

— Alkalmasint nem akarta bevárni, míg kiadod az utját... Azt beszéltek, Tamás, hogy édesanyád megesküszik vele.

— Azt.

— Nagyon rosszul esett volna neked, ugy-e, ha mostoha apád lett volna?

— Inkább elmentem volna a háztól. Éppen ezért édesanyám nem is esküdött volna meg vele.

— Miből következteted?

— Ő maga mondta pár nap előtt.

— Hm. (Amit a kikapós asszonyok mondanak, arra nem lehet sokat adni — gondolta az őrsvezető, de véleményét megtartotta magának.)

— Mikor lesz a temetés?

— Holnap délután, ha megadják az en-

gedélyt.

— Most már megadják. Kikisérem én is. A temetés után pedig tartózkodj itthon öcsém. Még lesz egy pár kérdésem a nyomozás érdekében. Igaz is... honnét jött Csapó hozzátok?

— A városból. Alkalmasint oda is ment vissza.

Az öregasszony bört hozott, a csendőrök elfogadták. mint máskor is, ha benéztek hozzájuk s barátságosan elköszöntek.

Visszatértek a laktanyába. Onnét aztán telefonon felhívták a városi rendőrséget; hogy nyomozzák ki, ott van-e Csapó Kálmán? S ha igen, állapítsák meg, hol tartózkodott ő a gyilkosság éjszakáján?

Az őrsvezető igen buzgólkodott a büntény kiderítésén. Egy ilyen eset fényes alkalmat nyújt arra; hogy a nyomozó fellébbvalói szemében érdemeket szerezzen, sőt a neve is belekerüljön az újságokba. Homlokát összeráncolva mélyen elgondolkozott. Egy büntény kinyomozásakor mindig roppant fontos kérdés, hogy elkövetése kinek állott érdekében?

Csapó távozása gyanus... azonban Kürtösynek halála semmiképp se állott érdekében: hiszen általa akart beleülni a vagyonba. Eltérően Tamásnak nagyon is érdekében állt, hogy ne legyen mostoha apja.

Botta őrsvezető szívesen előadta volna magától ezt a gondolatot, hiszen barátságos érzelmekkel viseltette Tamás iránt, aki a komoróci káromkodó, garázda, minden csekélységért bieskát rántó legények közt olyan volt, mint szürös bojtortjának közt egy fehér virág. Ő meg nem verte be senki ablakát s nem fogta szabó-munkára a doktort olyanképpen, hogy füleket varrjon fel, vagy legénybőröket feldoozon össze. Mindezek dacára mégse hessegethette el gyanuját, mert hiszen aki hivatala folytán tanulmányozza a bűnözők világát, tudja; hogy számtalan esetben ültek már gyilkosságért a vádlottak padján olyan férfiak, sőt nők, akiket hiteles tanúk szelídek, jónak tartottak a végzetes perczig.

Tamást nagyon bánthatta, hogy anyja összeadta magát Csapóval: Avval a marhaerős legénnyel nem bírt volna, hát másként akadályozta meg a házasságot. Persze, ez csak föltevés! Furcsa, hogy Csapó be sem várta annak az asszonynak a temetését, akivel viszonya volt. Elkötődött a faluból. De még ez a körülmény is inkább melléte szól, mint ellene. Közismert dolog, hogy a gyilkosokat valami vonzza ahhoz a helyhez, ahol bűnüket elkövették, sőt résztvesznek áldozatuk temetésén is. Nem is egy került így kézre, aki egyébként megszökhetett volna.

— Idegem nem tehettem... a szekrényekben remé volt... a két legény közül bűnös az egyik... a vallatásnál majd elvállik... melyik?

Másnap délután temették az özvegyet. Csunya idő volt. Erős északi szél fújt s hideg eső vadgósott az emberek szeme közé. Mégis, soha ilyen hosszú gyászmenetet. Nemcsak Komoróc apraja-nagyja jelent meg, hanem jöttek a szomszéd falvakból olyanok is, akik nem is ismerték az özvegyet. Csudálatos, de mindenütt úgy van az, hogy a néptől a megvilokoltaknak jár ki a legnagyobb részvét. A legderekabb férfi, vagy legjátékosabb nő természetes halála se mozgalt meg annyi népet, mint akárki, akit megöltek.

Az aranyozott fekete koporsót arra a szekérre tették fel, amelyeken az özvegy úgy szeretett a szőlőbe járni. Koporsója után anynyi férfiköz nyult, hogy egyik a másiktól alig tudta megfogni. És csendőrök szorították hátrább a népet, hogy a gyászolók a szekér után lépkedhessenek.

Tamás nagyanyját vezette. Nem sirt. Egész éjszaka zokogott, de könnyeit elapasztotta, hogy mindenki nézi. Nagyanya jajszóval mutatta bánatát. Mögöttük lépdelt a kovácsné s a kovács, közrefogva Panni leányukat, aki keservesen siratta keresztanyját.

— Sajnálhatja is Panni — sugdosták itt-ott feketekendős asszonyok — rengeteg ajándékot hordott neki, míg élt.

— Ha Tamás elveszi, mindene övé lesz.

— Vagy ki tudja, mit gondol még addig?

Azt mondják, Panni most már be sem mer menni a házba.

— Hogyne félne az ilyen gyenge lány... de majd elfelejti idővel a történetet.

A plébános ur a nyitott sírnál emlékeztet beszédet mondott. Dicsérte a halott jótékonyását, egyházához való hűségét és felémelt karját ráza megfenyegette a bujkáló bűnöst, akire le fog süjtani az Ur bosszúálló villáma. Utalt arra is; hogy minden bűnnek kifizetése az önzés, az iszákosság, a vagyon és világi örömök utáni szertelen vágyódás. Sok komorócinak ludbőrös lett a háta, aki találva érezte magát, habár gyilkosságban nem volt ludas. De olyan bizony kevés volt köztük, aki titkon ne kívánta volna valakinek halálát, örökségért vagy más okokból. Ezek sirtak lehangosabban.

Mindenki sirt, csak Tamás nem. Ugy érezte, szemgolyói helyett két parázsdarab izzik szemgödreiben. Egyellen irgalmas-könyecsepp se takarta el előle a koporsót, melyben darabokra vagdalva, fergek eledele lesz, aki anyja helyett anyja volt.

(Folytatása következik)

Lassanként oda jut az öregedő ember, hogy egyre többe és többe törődik önmagával. Azelőtt ifjú korában, azt se tudta jóformán, hogy van, hogy él, hogy létezik. Rendesen csak akkor ébredt rá, hogy teste is van, mikor a három elemi dolog fogta le: az éhség, a szomjúság vagy a fáradtság. Akkor evett, ivott vagy aludt és újra erőre kapva megint csak elfeledkezett arról a valamiről, amit jóra való. Öreg protestáns lelkeszek "földi porhüvelyünk" néven emlegettek.

Volt bizony a három elemi dolog mellé negyedik is, ami feltámasztotta bennünk fiatal korunkban a testiséget, de az a szerelem nevű nyavalyával van kapcsolatban. De mivel én ehhez a kényes kérdéshez nem döngöttem hozzá tollamat negyvenöt esztendőn keresztül, tehát azóta, hogy kinőttem a rektor uram somfa pálcájától való félelemből, nem szólok én afelől most se. Sok jogom nincs is már hozzá, hiszen régen elhullattam csikófogaimat és gyenge mulatság az, amikor a vén kecske már csak nyaldossa a söt a helyett, hogy ropogtatná.

Mit tud a fiatalság az öregedő emberek észjárása felől? Semmit. Talán annál is kevesebbet. Azt mondja nekem a multkoriban, tél közepén, egy fiatal barátom: — Hova készül bátyám uram, hogy annyira nekiöltözik? — Én bizony csak ide a sarokra, öcsém, mert friss dohányra volna szükségem. — Mire ahhoz a télkabát, meg

a sárcipő és a nyakbavaló kendő?

Hiszen lassan járva is körülfordul az ember oda-vissza két perc alatt. Nincs a sarok meszszebb száz lépésnél.

Ugyan miért magyaráztam volna neki, hogy ez a száz lépés, de talán a fele is elegendő arra, hogy belém surranjon valami kórság és nyomjam az ágyat tőle vagy hat hétre? Miért magyaráztam volna? Hiszen ugye értette volna meg, hogy magam korában az is baj, ha süt a nap, meg az is baj, ha nem süt. Az egyiktől kiizzadok, hűlést kapok, a másiktól meg a csusz hasogatja a karomat.

Hej-haj, az öregség nem olyan, mint a karácsonyi Betlehem járás. A betlehemesek előtt jár cseppettyüvel, meg kámpós bottal a beharangozó bojtár, aki bekocog a házba és jelenti:

— Áldás, békesség! Mindjárt jövőnk a jászollal és benne a kis Krisztussal.

Az öregségnek nincs ilyenforma kolompósa, aki hirt adjon a jóra való emberfiának idejekorán és ékes szóval:

— Utban vagyok feléd. Hamarosan meglátogatlak.

Az öregség úgy jön az emberre, mint a villámcsapás. Például fiatalos jókedvvel készülget egész esztendő során a magamfajta erdők-mezők bolondja az őszre. Szeptember felé már a napokat számítgatja:

— Még hatvan, még ötvenkilenc, már csak ötvennyolc nap és akkor újra felkapok a gáz-hajtotta taligára és megindulok

— No, megállj te Jankó, hol-

naplemente irányában Dayton felé.

Hét határban nincs olyan nyul, fácán, fogoly, amit le ne lőjnek.

Mikor aztán közeledik november középső napja, úgy intézi az ember a dolgot, hogy előtte való nap délután érkezze az ember Daytonba és bekocogjon a lapszerkesztő udvarára.

— Van-e sok kakas a fánácsonban, János, mert itt vagyok ám. Szíves vendéglátás közben szinte a mennyek országában érezne az ember magát, ha azt nem hallaná, hogy Kelemen János odamegy a telefonhoz és értesíti a többieket:

— Hajnalra kész legyetek ám pontosan, mert itt az öreg.

Ejnye no, tündöki az ember önmagában, ki a csoda felől beszélhet ez a Jancsi fiú? De úgy látszik, hogy másoknak is ez a gondolata, mert alighanem azt kérdezik Kelemtől:

— Micsoda öreg?

Amire János öcsém rosszalólag feleli:

— Hát ki a fészkes csoda lehetne más, mint az öreg Kakas Márton.

Az ember ilyenkor nem mutatja, hogy haragszik, csak odaáll a lábas tükör elé, megnézegeti magát benne, nyújtózik egyet-kettőt, aztán dolyfösen mormogja önmagának.

— No, megállj te Jankó, hol-

nap egy lejárom a lábadat a gaz-

ban, hogy arról koldulsz három napig.

Igy beszél az ember, mert dehogya sejtji, hogy öregedik. De másnap, mikor kora hajnalban nekivág a tarlónak, gázol bokron, egyszerűen keresztül szakadatlan, egyszerű csak előbe kerül egy hitvány, rongyos patak. Nincs az szélesebb négy lábánál, akárhogya méregetti az ember. Ehol a Kelemen János, meg Radvánszky Miklós már neki is rugtatnak, egy repülnek keresztül rajta, mint a gummi labda, de ne te, ne, dözsölöm a szememet, ki bal-

lap amott szép lassan lefelé a patak partján? De bizony az öreg Kender Pista az, akárhogy is nézem. Még rá is kiáltok hevenyében:

— Hova megy kend, Pista bátyám! Nem arra hajtunk.

Amire az öreg visszafordul és azt mondja nagy csendesén:

— Arra lefelé van a hid.

Amire csak mosolygok, nekiiramodok, nekilódulok az árok-
nak, annak partján azonban hirtelen megtorpanok, nézek, nézdegélek egy darabig Kender István után, azután megindulok nagy sebtén a patak partján lefelé, mert hát hogy arra van a hid és ekkor, egyik pillanatról a másikra ébredek arra, hogy igaza van Kelemen János öcsémnek, mikor azt mondja:

nap egy lejárom a lábadat a gaz-

ban, hogy arról koldulsz három napig.

Igy beszél az ember, mert dehogya sejtji, hogy öregedik. De másnap, mikor kora hajnalban nekivág a tarlónak, gázol bokron, egyszerűen keresztül szakadatlan, egyszerű csak előbe kerül egy hitvány, rongyos patak. Nincs az szélesebb négy lábánál, akárhogya méregetti az ember. Ehol a Kelemen János, meg Radvánszky Miklós már neki is rugtatnak, egy repülnek keresztül rajta, mint a gummi labda, de ne te, ne, dözsölöm a szememet, ki bal-

lap amott szép lassan lefelé a patak partján? De bizony az öreg Kender Pista az, akárhogy is nézem. Még rá is kiáltok hevenyében:

— Hova megy kend, Pista bátyám! Nem arra hajtunk.

Amire az öreg visszafordul és azt mondja nagy csendesén:

— Arra lefelé van a hid.

Amire csak mosolygok, nekiiramodok, nekilódulok az árok-
nak, annak partján azonban hirtelen megtorpanok, nézek, nézdegélek egy darabig Kender István után, azután megindulok nagy sebtén a patak partján lefelé, mert hát hogy arra van a hid és ekkor, egyik pillanatról a másikra ébredek arra, hogy igaza van Kelemen János öcsémnek, mikor azt mondja:

nap egy lejárom a lábadat a gaz-

ban, hogy arról koldulsz három napig.

Igy beszél az ember, mert dehogya sejtji, hogy öregedik. De másnap, mikor kora hajnalban nekivág a tarlónak, gázol bokron, egyszerűen keresztül szakadatlan, egyszerű csak előbe kerül egy hitvány, rongyos patak. Nincs az szélesebb négy lábánál, akárhogya méregetti az ember. Ehol a Kelemen János, meg Radvánszky Miklós már neki is rugtatnak, egy repülnek keresztül rajta, mint a gummi labda, de ne te, ne, dözsölöm a szememet, ki bal-

lap amott szép lassan lefelé a patak partján? De bizony az öreg Kender Pista az, akárhogy is nézem. Még rá is kiáltok hevenyében:

— Hova megy kend, Pista bátyám! Nem arra hajtunk.

Amire az öreg visszafordul és azt mondja nagy csendesén:

— Arra lefelé van a hid.

Amire csak mosolygok, nekiiramodok, nekilódulok az árok-
nak, annak partján azonban hirtelen megtorpanok, nézek, nézdegélek egy darabig Kender István után, azután megindulok nagy sebtén a patak partján lefelé, mert hát hogy arra van a hid és ekkor, egyik pillanatról a másikra ébredek arra, hogy igaza van Kelemen János öcsémnek, mikor azt mondja:

nap egy lejárom a lábadat a gaz-

ban, hogy arról koldulsz három napig.

Igy beszél az ember, mert dehogya sejtji, hogy öregedik. De másnap, mikor kora hajnalban nekivág a tarlónak, gázol bokron, egyszerűen keresztül szakadatlan, egyszerű csak előbe kerül egy hitvány, rongyos patak. Nincs az szélesebb négy lábánál, akárhogya méregetti az ember. Ehol a Kelemen János, meg Radvánszky Miklós már neki is rugtatnak, egy repülnek keresztül rajta, mint a gummi labda, de ne te, ne, dözsölöm a szememet, ki bal-

lap amott szép lassan lefelé a patak partján? De bizony az öreg Kender Pista az, akárhogy is nézem. Még rá is kiáltok hevenyében:

— Hova megy kend, Pista bátyám! Nem arra hajtunk.

Amire az öreg visszafordul és azt mondja nagy csendesén:

— Arra lefelé van a hid.

Amire csak mosolygok, nekiiramodok, nekilódulok az árok-
nak, annak partján azonban hirtelen megtorpanok, nézek, nézdegélek egy darabig Kender István után, azután megindulok nagy sebtén a patak partján lefelé, mert hát hogy arra van a hid és ekkor, egyik pillanatról a másikra ébredek arra, hogy igaza van Kelemen János öcsémnek, mikor azt mondja:

nap egy lejárom a lábadat a gaz-

ban, hogy arról koldulsz három napig.

Igy beszél az ember, mert dehogya sejtji, hogy öregedik. De másnap, mikor kora hajnalban nekivág a tarlónak, gázol bokron, egyszerűen keresztül szakadatlan, egyszerű csak előbe kerül egy hitvány, rongyos patak. Nincs az szélesebb négy lábánál, akárhogya méregetti az ember. Ehol a Kelemen János, meg Radvánszky Miklós már neki is rugtatnak, egy repülnek keresztül rajta, mint a gummi labda, de ne te, ne, dözsölöm a szememet, ki bal-

lap amott szép lassan lefelé a patak partján? De bizony az öreg Kender Pista az, akárhogy is nézem. Még rá is kiáltok hevenyében:

— Hova megy kend, Pista bátyám! Nem arra hajtunk.

Amire az öreg visszafordul és azt mondja nagy csendesén:

— Arra lefelé van a hid.

Amire csak mosolygok, nekiiramodok, nekilódulok az árok-
nak, annak partján azonban hirtelen megtorpanok, nézek, nézdegélek egy darabig Kender István után, azután megindulok nagy sebtén a patak partján lefelé, mert hát hogy arra van a hid és ekkor, egyik pillanatról a másikra ébredek arra, hogy igaza van Kelemen János öcsémnek, mikor azt mondja:

nap egy lejárom a lábadat a gaz-

ban, hogy arról koldulsz három napig.

Igy beszél az ember, mert dehogya sejtji, hogy öregedik. De másnap, mikor kora hajnalban nekivág a tarlónak, gázol bokron, egyszerűen keresztül szakadatlan, egyszerű csak előbe kerül egy hitvány, rongyos patak. Nincs az szélesebb négy lábánál, akárhogya méregetti az ember. Ehol a Kelemen János, meg Radvánszky Miklós már neki is rugtatnak, egy repülnek keresztül rajta, mint a gummi labda, de ne te, ne, dözsölöm a szememet, ki bal-

lap amott szép lassan lefelé a patak partján? De bizony az öreg Kender Pista az, akárhogy is nézem. Még rá is kiáltok hevenyében:

— Hova megy kend, Pista bátyám! Nem arra hajtunk.

Amire az öreg visszafordul és azt mondja nagy csendesén:

— Arra lefelé van a hid.

Amire csak mosolygok, nekiiramodok, nekilódulok az árok-
nak, annak partján azonban hirtelen megtorpanok, nézek, nézdeg

EGYLETI KALAUZ

A WILKER-BARREI I. MAGYAR KOSSUTH LAJOS BS. EGYLET
Alapított 1892 Február 27-én

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján, 459 Main St., Evansville, Pa.

Elnök Jánki József. Titkár Bódi István. Pénztárnok Fekete József, címe: 527 Northampton St., Kingston, Pa. Jegyző Jenki Endre. Betéglátogató Gyúri József. Hármastag bizottság: Jencsik György, Márton István és Győri László.

Minden az egyletre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál Fekete József, kinek címe: 527 Northampton St., Kingston, Pa.

A CONGOI ELSŐ RÁKÓCZI FERENC Bányász BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET
Alakult 1894 január hó 11-én
Székhelye: Congo, Ohio

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján a Ref. Templom alatti iskolában, Drakes, Ohio.

Diszelnök Bucsók András. Elnök Titka János. Alelnök Rezes János. Pénztárnok Haralyda János. Titkár-jegyző Pallay János, kinek minden, az egyletet érdeklő levél küldendő, címe Box 85, Congo, Ohio. Pénztári titkár Kocsis István. Ellenőr Tóth V. István. Naplővezető Varga András. Hármastag bizottság tagok: Szántó János, Porteláb Sándor, Titka Péter. Betéglátogató Congon Horváth Sándor; Drakesen Lukács András. Zászlótartók: Titka Sándor, Dudás Péter. Teremőr Lukács András. Egyleti orvos Dr. James Miller. Hivatalos lap Magyar Bányászlap.

LATROBE, PA. ÉS KÖRNYÉKE JÉZUS SZT. SZIVE R. és G. KATH. MAGYAR BETEGS. EGYLET.
Székhelye: Latrobe, Pa.
Alakult 1905 február 5-én

Az egylet tisztikara: Elnök Léway Mihály. Titkár-pénztárnok Varga István. Ügykezelő Vincze János. Ellenőr Jámber István.

Gyűléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján délután 2 órakor Dorothy-n, Vincze József tagtárs házában.

ELSŐ TUG RIVERI MAGYAR MUNKÁS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET
Alakult 1908 Október hó 1-én
Székhelye: Gary, W. Va.
Hivatalos lapja: Magyar Bányászlap

A Főtitkár:
Főelnök Kiss Imre.
Főalelnök Id. Nagy Mihály.
Főtitkár Lázár László, Box 805, Gary, W. Va., a vidéki tagok levelei hozzá küldendők.

Főjegyző Varga László.
Főpénztárnok Soltész József.
Háromtagu bizottság: Horváth János, Ifj. Nagy Mihály, Buzsik József.
Főellenőr Ifj. Nagy István.
Szeriártnok Kiss Imre.
Pótag Ifj. Nagy Mihály.
A főtitkár minden hónap utolsó vasárnapján délelőtt 10 órakor tartja gyűléseit a Gary-i Hallban.

2-ik Osztály, Gary, W. Va.
Elnök Márkus Demeter. Alelnök Szűcs János. Titkár Kiss Imre, Box 404, Gary, W. Va. Jegyző Buzsik József. Pénztárnok Lázár László. Három tagu bizottság: Márkus Demeter, Szűcs János, Szász György.

Gyűléseit minden hó harmadik vasárnapján tartja a Gary-i Hallban.

3-ik Osztály, Pageton, W. Va.
Ideiglenesen a 3-ik Osztály ügyelt a központi titkár végzi, azért a tagok minden levelet az ő címére küldjenek.

4-ik Osztály, Ream, W. Va.
Ügykezelő Szász György, a helyi és vidéki tagok havijal és egyéb befizetéseit hozzá küldendők Box 312, Gary, W. Va.

5-ik Osztály, Red Jacket, W. Va.
Ideiglenesen a hatodik osztály ügyelt a központi titkár végzi, azért a tagok minden levelet az ő címére küldjenek. Címe: Lázár László, Box 805, Gary, W. Va.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
248-ik FIÓKJA
MONAVILLE, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján Loganban, Gyöngyösi János Colonial Hotel termében.

Elnök Király József. Alelnök Kovács

András. Titkár-pénztárnok Vizi János, Box 95, Monaville, W. Va. Jegyző-ellenőr Kish András. Számvizsgáló bizottság: Kun Lajos, Németh István, Fazekas József. Betéglátogató minden tag, akit arra a titkár-pénztárnok kinevez. Betegellenőr az egész körzetben Tábori Oszkár. Zászlóvivőket az elnök esetenként nevez ki.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
57-ik OSZTÁLY
CLARKSBURG, W. VA.
Alakult 1907 Augusztus 25-én

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a Williams Hallban a Second Streeten délután 2 óráig kezdve.

Elnök Kiss Antal, Box 36, Dawmont, W. Va. Alelnök Mészáros József. Titkár Grega János, P. K. Mine, Clarksburg, W. Va. Pénztárnok Nemes János, R. 2. Box 14, Clarksburg, W. Va.

Elnök Veszprémi Dániel. Alelnök Va. Ellenőr Pavlik Mihály. Háromtagu számvizsgáló bizottság: Szakály György, Pavlik Mihály, Oláh János. A betéglátogató az elnök és pénztárnok nevezi ki. A zászlótartókat az elnök nevezi ki.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
293-ik OSZTÁLY
THORPE, W. VA.

Elnök Tóth László. Titkár és pénztárnok Ifj. Kujbás Mihály, Box 124, Thorpe, W. Va. Betéglátogató Juhász Lajos. Háromtagu bizottság: Imre Mátyás, Kiss András és Szidióczi József.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján a 11-esi református egyház termében.

MUNKÁS BETEGSEGÉLYZŐ SZÖVETSÉG 84-ik OSZTÁLYA
HOMER CITY, PA.

Elnök Sipos Pál. Pénztárnok és jegyző Obhsust Pál, Box 114, Luzerne Mine, Pa. Titkár Sipos Gyula, R. F. D. 3. Box 58, Homer City, Pa. Betéglátogató a titkár nevezi ki.

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján, Tide Mine, Pa.-ban.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
32-ik FIÓKJA
Székhelye: Gary, W. Va.

Elnök Kovács Gyula. Alelnök Kiss Imre. Titkár és ügykezelő Magyar József. Pót-titkár Róth György. Betéglátogatók: 6-on Dolgos Mihály, 3-an Dudás Pál, 10 és 11-en Lócs László. Zászlóvivők: Magyarhoz Hegedűs József, Amerikaihoz Csulák András, Gyászhoz Dudás Pál. Kerületi delegátus Popovics Péter. Pót-delegátus Magyar József.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján délután 2 órakor a Gary gyűlésteremben.

LOGANVÖLGYI MAGYAR TÁRSASÁG
LOGAN, W. VA.

Elnök Molnár Károly. Alelnök David Lajos. Titkár Antal János. Levelező titkár Bak Zsigmond. Pénztárnok Nagy Sándorné. Bizottsági tagok: Antal Jánosné, Király Anna és Szász Mihály.

HA NEM FÉL AZ IGAZSÁGTÓL
Akkor Jóslatossan Velem

A történelem legértékesebb tudománya a csillászat, amelynek segítségével az őn életéből, múltjából és jövőjéből sok tény állapítható meg. Pénzügyi lehetőségek és egyéb bizalmas körülmények tárthatók fel a csillászat nagy tudománya által. Megállapíthatók az őn kilátással a házasságban, megállapíthatók barátai és ellenségei terveinek és vállalkozásainak eredményei, örökségek és sok más fontos kérdés oldható meg.

Jóslatossan velem feltűnő keltő tényeket, amelyeknek tudatában az őn egész életfolyása megváltozik és eredményt, szerencsét, előrehaladást biztosít, kérésbeteles és szerencsétlenség helyett, amelyek most őn elé tornyosulnak. Az őn csillászatát értelmezésem részleteiben és egyszerű nyelven, érthető formában kapja meg két teljes órában. Adja meg feltűnő születési időpontját, névvel és címmel, érthető, sajátkezű írással. A posta és iróköltségek fedezésére mellékeljen 1 dollárt és címezze a levelet a következőképpen:

ORION STUDIO
DEPT. B.
P. O. Box 5926, Cleveland, Ohio

LEVELES DOHÁNY
10 font 3 éves, gyöngye érett cigarettá burly dohány \$1.65. Tíz font erős, bagázásra vagy pipába való \$1.50. Pipa és papír ingyenes ráadás. Utánvétellel küldjük. Akkor fizeti a postán, mikor megkapja.

HICKORY RIDGE FARMS
Dept. M-2, Fulton, Ky.

DR. S. M. SIMON
Ohazában végzett
BELGYÓGYÁSZ és SÉRÉS
HOLLAND Bldg. LOGAN, W. Va.
Röntgen és Villanykezelések
Rendel naponta: 10-től 12-ig, 2-4-ig és este 7-től 9-ig
Telefon: 348. Lakás telefon 347

EGY BETEG ORSZÁG

Az arról beszéltek a héten egy Pullman kocsi dohánygyárában, ahol jelen volt e sorok írója, hogy az Egyesült Államok népe beteg és nagyvonalú érdekes volt, hogy ezt hogyan állapították meg.

Természetesen a base ball-ról, a nagy ligáról beszéltek.

És az egyik idősebb gentleman felsőhajtott, hogy degenerálódik a nemzetünk, mert ma nem eléggé érdekelnék a sport iránt, ma nem CSAK a base ball a beszéd-téma, ha emberek összekeverülnek egymással.

Azt sóhajtozta ez az öreg ur, hogy az amerikai nép boldog volt öt-hat éve, mikor a base ball-on kívül csak a prohibícióról tartották szükségesnek társalogni egymással.

És elírta, hogy ma az új deal-ról, az NRA-ról, az AAA-ról is szó esik, ha amerikai polgárok beszélgetnek egymással, vagyis ma a kenyérgond a társalgásban a társalgáson is meglat-szik.

E sorok írója nem szokott ugyan ilyen diszkurzusokban részt venni, de ezúttal mégis bátor volt megjegyezni, hogy talán ezek a tünetek nem is annyira a betegség, mint az ország, illetve a nemzet lábbadozását, fel-növekedését jelentik.

Megpróbálta megindokolni, hogy mennyivel nagyobb fontossága van az NRA-nak, a munkások szervezkedésének, a farmerek mortgage-ának, a home loan-nak, mint a pitchernek vagy a catchernek, de a társaság nem volt hajlandó elfogadni ezt a nézőpontot és megmaradtak a mellett, hogy ezek lázas tünetei egy beteg nemzetnek.

Szerintük kollektív gondolkozásra, nemzeti gondolkodásra és vitára nincs szükség, azt meg lehet ejteni a kellő mennyiségben, mikor választás közeledik egy-egy államban vagy országban.

Ugy hiszik, hogy gond nélkül kellene az életnek lefolyni és azt állapították meg, hogy ezek az új társalgási témák a meg-növekedett gondokat mutatják. Kissé ugyan gondolkodóba estek, mikor e sorok írója bátor volt őket arra figyelmeztetni, hogy talán a gondokat össze méltóztat-tak téveszteni a GONDOLKO-ZÁSSAL, amire néha mégis csak szükség van és amit nem nagyon gyakoroltak régebben ebben az országban.

Ez meghökkenetette a társaság három tagját egész addig, amíg ki nem sötítették, ami nem volt elrejtve előlük, hogy e sorok írója bizony csak "foreigner".

Akkor megállapították, hogy ez az egész különös gondolkodás csak a "foreign" nézőpontot jelenti és attól kezdve biztosan új veszedelmeket látnak azokban az átkozott foreignerekben, akik a Pullman kocsik dohányzóiban ilyen fontos nemzeti kérdésekre is bele mernek szólni.

És a szerencsés felfedezés megállapítása után boldog mosollyal nyugodtak bele, hogy igazuk nekik volt, hogy a gondolkodás betegség tünete egy nemzetben és hogy a prosperitás visszatérte után újra csak a pitcher-ről meg a catcherről fogunk beszélni, ha már a prohibíciót, mint társalgási témát elvették a nemzetől.

Különösen azért esett jól nekik a megállapítás, mert a gondolkodást bizonyára ők maguk is nagy tehernek tartották és boldogan számolják a napokat, amikor ez a terhes kötelesség megint elmúlik.

Hát bizony beteg ez az ország, amelyben az emberek a gondolkodástól teljesen elszoktak régebben, amelyben ma is csak muszájból hajlandók gondolkodni a polgárok és amelyben alig várják, hogy azt megint rábiz-hassák másokra.

De azért lehetséges, hogy nem így lesz. Lehetséges, hogy az NRA, az AAA meg a PWA igenis egy új erőt jelentenek minálunk, a gondolkodás, az érettség éráját.

Ez mindenesetre szerencséje lenne a nemzetnek, de nem lenne szerencséje Babe Ruthnak, aki ma harmincszor annyit keres, mint akármelyik egyetem akármelyik tudós tanára, de akinek egy GONDOLKOZÓ ország bizonyára sokkal kevesebbet lenne hajlandó fizetni.

ÜZENETEK

A Bányászlap jóbarátainak, Mindenhol. Szíven kérjük azokat, akik hátralékban vannak, hogy fizessenek amennyit tudnak, mert nagy szükségünk van a pénzre.

Balli Antal, Isaban. Köszönet testvér. Minthogy az American Miner csak két dollár egy évre, a Mr. Price lapját másfél évre könyveltük el, s az Ön lapját egy évvel hosszabbítottuk meg. Ha nem így gondolta, legyen szíves velünk tudatni.

Congoi testvér. A két színes atyafinak megindítottuk az újságot. Hálás köszönet.

Varga Ferenc, Euclid. Kijavítottuk. Köszönet a figyelmeztetésért.

Pavlik János, Smock. Köszönet testvér.

Magyar József, Rayland. Köszönet.

Dudics Sándor, Clarence. Köszönet testvér. Majd megszokják a Minert és akkor előfizetést is jobban lehet szerezni.

Tóth János, Pittsburg. Köszönet, megkaptuk. Köszölk. Sz. üdv.

Majoros Pál, Osaga. Testvér, a lap innen mindig rendesen el-megy. Irtunk a postamesternek és a reklamált lapokat elküldtük.

Koren Pál, Williamson. Köszönet és szíves üdvözlés.

Dobos István, Kimball. Tízszet többet küldtünk. 2. Ne engedjük az ügyet, inkább menjen be Mrs. Dobos a keletre és adját ott át ügyvédnek. Sz. üdv.

Kume János, Premier. Köszönet testvér az eddigi fáradozásért. Tudjuk, hogy milyen elmaradt és tanulatlan néppel van bajunk, de éppen azért kell tanítanunk őket. A welchi junicrookok persze haragszanak a Minerra, mert az megírja, hogy még Garyban most sincs szavazás. Sz. üdv.

Molnár József, Gloucester, O. Köszönet testvér.

Nemes János, Clarksburg. Köszönet testvér. Cunha címére a Miner elment. Sz. üdv.

Szabo István, Nemacolin. Köszönet testvér, megkaptuk.

Rácz Zsigmond, Pittsburg. Hálás köszönet. Jobb idők jönnek.

Varga Gyula, Zeigler. Köszönet Varga testvér, megkaptuk.

Petrovich József, Homer City. Hálás köszönet. Az utasításait követjük.

Vajda Ferenc, Morrisdale. Köszönet, megindítottuk.

Mindenkinek, Mindenhol. Előfizetéseket akármelyik bányászlapra mindenkitől hálás köszö-nettel fogadunk. Szerezzen min-denki egy előfizetést a két lap valamelyikére.

EMELIK A KEMÉNYSZÉN ÁRÁT

Más években május elseje után a keményszén árát egy dollárral levágták, hogy a nyári hónapokban is érdemes legyen azt vásárolni olyanoknak, akik a dollár kedvéért szívesen megtöltik a pincéjüket a nyári hónapokban előre.

Az idén a szén árát később szállították le és csak ötven centtel, nem pedig egy dollárral, de azt a múlt héten 25 centtel megint emelték.

A keményszéniparnak szokatlannul jó tele volt az idén és a bányabárók úgy érzik, hogy a felemelt árak mellett is tudnak üzletet csinálni.

FÉLELEM VAGY SZÉGYEN?

A Federal Trade Commission, ez a kitűnő és félelmetes szövetségi hatóság információkat kért a nagyobb részvénytársaságoktól, hogy melyik tisztviselőjüknek mennyit fizetnek évente.

A legtöbb társaság felett már a kérdésre és országos botrány lett a negyedmilliósi fizetések dolgából, de negyven nagy vállalat kerekén megtagadta a felvilágosítást és hajlandók a törvénysekben "védelmezni" alkotmányos jogukat, amelyek — szerintük — az üzleti titkokat megvédik.

Ezek a társaságok eddig a saját részvényeseik előtt is titokban tartották, hogy egy-egy "ipar kapitányának" mennyit fizettek a "munkájáért" évente és azt csak az igazgatóság — vagyis a bankárok — tudták idáig.

Az új tőzsde ellenőrző törvény azonban most már egyenesen megköveteli, hogy ilyen és ehhez hasonló információkat adjanak meg mindazon vállalatok a közönségnek, amelyek a papírjaikat a tőzsdén jegyeztetni akarják, le fog hát hullani a lepel ezekről a titkokról is.

Nagyon érdekes lenne megtudni, hogy voltaképpen miért nem akarják a fejedelmi fizetések nagyságát a nyilvánossággal közölni?

Hogy a szegyenérzés, vagy a félelem tartja-e vissza a tőkéseket a nyilvánosságtól, amit ez előtt kerestek.

Őrhat éve egyenesen büszke volt rá Charles Schwab, hogy a superintendentjének egy millió dollár bónuszt adott évente, míg a részvényesek éveken át osztalékot sem kaptak.

Tavaly azonban a fejedelmi fizetések olyan felháborodást keltettek azok között, akik a részvényeken vagyonukat veszítették, hogy most már nem szívesen beszélnek erről a kényessé vált kérdéssről.

És akik kénytelenek beszélni, — például a vasúttársaságok — sietve vágják le a nagy fizetéseket, különben nem kaphatnak pénzt az RFC-től, vagyis a kormánytól.

Csak a napokban szállították le Atterburrynak, a Pennsylvania vasut elnökének a fizetését száz-ezer dollárról rongyos évi hatvan-ezer dollárra, mert a Pennsylvania is pénzt kért a kormánytól és mert csak ezzel a feltétellel adták azt meg a számlára.

Természetesen el lehetünk rá készülve, hogy a nagy fizetések helyett ezentúl külön bónuszokat és költségzámlatokat fognak az "ipar kapitányainak" évente fizetni, de ha a Federal Trade Commission akarja — és úgy látszik, hogy amíg Roosevelt lesz az elnök addig akarja, — ezt is kénytelenek lesznek a nyilvánossággal közölni.

Természetes és ezt minden józan ember belátja, hogy nem érnek meg egy ember szolgálatait sem száz-ezer dollár évente, a minthogy nem érnek meg hatvan-ezer dollár sem évente.

El kell jönni a kijózanodás korának és nem fognak egy-egy ember golf-játékáért száz-ezeret fizetni, amíg millió meg millió munkáscsalád egy-ezer dollárhoz sem juthat évente.

Ugyanakkor érdemes elgondolkozni azon, hogy mikor fognak józanodni ezen a téren az elbolondított munkások?

Hogy mikor szüntetik ők meg azokat a tíz-huszezer dolláros javadalmazásokat, amiket a saját vezéreiknek, a híhedté vált léberracketeereknek fizetnek.

Mert annak sincs értelme, hogy a napi 3.80-ért dolgozó alabamai szénbányász, aki esetleg csak minden második nap ha dolgozhat, a maga szervezeti elnökének évi tízenkétezer dollárt fizessen. Hogy a zsiros költség számlákról ne is beszéljünk.

Mikor a Federation tizenöt-

ezer dollárt, a bányász szervezet tízenkétezer dollárt fizet évente — a vasuti munkások még többet fizetnek — akkor egyszer és mindenkorra gondoskodik arról is, hogy az érdekeiket ne munkások képviseljék ezentúl.

Mert aki évi tíz-huszezer dollárt keres, az kapitalista, az megszűnt a munkások igazi problémáit ismerni, az megszűnt azokat becsületesen képviselni, még akkor is, ha lenne becsületes számdéka.

Fel kell tennünk, hogy a tőkések közt is vannak jóhiszemű és becsületes szándékú emberek és azoknak a gyáraiban, bányáiban, üzleteiben a munkást mégis gyalázatosan kiuzsoráz-zák és elnyomják.

Leginkább azért, mert a száz-ezres és milliós jövedelmek közt nem értik és nem érthetik meg, hogy mit jelent havi negyven-ötven dollárból tengődni.

Örömmel kell hát üdvözlőnünk minden olyan lépést, ami ezeket a félelmetesen és bután nagy fizetéseket levágja s rajta kell lennünk, hogy ne állhassanak meg ötven-hatvanezer dollárnál.

A tőke húzódozása, szegyenkezés vagy félelem azt mutatja, hogy ők maguk is érzik ennek a nagy aránytalanságnak a bűnét, őrni kell hát a vasat, amíg meleg és a legnagyobb erővel tiltakozni mindenütt, hogy évente száz-ezeret vagy akárcsak tízezeret is fizessenek egy-egy embernek.

Nagyon sok szegény sorsu ember van, akinek van itt-ott egy-néhány részvénye.

Sok bányásznak és gyári munkásnak van acéltrust, General Motors, stb. részvénye, amit munkaadója szórt a nyakába.

Mindön ilyen részvényesnek meg kellene időnként a vállalatot kérdezni, hogy az elnöknek és az alelnökök tucatajának mennyit fizetnek évente. És mindig tiltakozni kellene, valahányszor ezt az információt meg nem kapják és akkor is ha megkapják.

Ha azt akarjuk, hogy a kormány az ezirányban folytatott igyekezete sikerrel járjon, a tömegnyomással kell a segítségére menni a kormányoknak.

CSELED "INASOK"

Hitler meg akarja mutatni a német nemzetnek, hogy nem lesz munkátlan személy az országban.

Minthogy azonban júniusban hatszázezer lány és hétszázezer suhanagyerek kerül ki az iskolákból, azokat is el kell valahogy helyezni, bár nincs munka az idősebbek számára sem jelenleg.

Kitalálták hát, hogy a német lányoknak "meg kell tanulni a házi munkát" és mert úgy érezték, hogy ezt a lányok nem tanulhatják meg az anyjuk mellett, most cseléd-inasnak adják őket.

Azt jelenti ez az új ötlet, hogy a szegény kis cselédek az első évben egyetlen fillér fizetést nem kapnak, azért fognak dolgozni, amit megessenek. És az egy évi ingyen-inaszkodás után "felszabadulnak", mint felszabadított cselédek kereshetnek munkát maguknak.

Akik a kis cselédek sorsát ismerik, azok mindig sajnálták a szegény páriákat, mert az ágyukkal igazán nem szokták rószalevelekkel megvetni.

De hogy most aztán egészen ingyen dolgoznak, most igazán rosszabb lesz a sorsuk a rabszolgáknál, mert tisztességes tulajdonos azokat is ellátta azért dohánnyal.

Ilyen trükkökkel aztán tud majd Hitler munkát szerezni, csak az a kérdés, hogy mennyi áldást fog ebben a nemzet találni.

A felserdült gyerekeket természetesen szintén inasnak adják, mert az az új hit, hogy a jobb gyári munkásnak is "tanulni" kell a mesterséget.

LOGANVIDÉKI Magyar Háziaszonyok

HA ZÖLDSÉGRE, GYÜMÖLCSRE, TOJÁSRA ÉS BAROMFIRA VAN SZÜKSÉGÜK, TÁMOGASSÁK A MONAVILLEI MAGYAR KERESKEDŐKET ÉS RENDELJENEK MINDENT

Tárkányiéknaál

Ha valamire szüksége lenne, mielőtt otthonában körutunkon felkeresnénk, szíveskedjék egy postakártyát írni címünkre és a megrendelt árut AZONNAL H Á Z H O Z SZÁLLITJUK

Tárkányi Testvérek

BOX 64. MONAVILLE, W. VA.

ORSZÁGOK SORSA SZOKOTT IGY ELDÜLNI

(Folytatás az 1-ső oldalról)

És eszembe jut, amit a Magyar Bányászlap jubileumi számában olvastam, amit nem szabad elfelejteni egyetlen magyar bányásznak sem, aminek ott kell égni a bányász-szívekben, amíg a szervezetenben a cárság el nem pusztul:

“Én nemcsak azokat az akadályokat látom, amit látnak a bányászok. Én látom az anyagi gondokon túlmelegedő nagy akadályt, én látom, ahogy küzdeni fognak ellenem a fekete reakció részéről, a szervezett basák részéről. Én látom, hogy meghurcolnak, rágal-maznak, ahogy foszlányokká szagattatják a becsületem, ahogy üldöznék, ahogy kineveznek bolseviknek, örültnek, crook-nak, akik félni fognak a magyar bányászok angol lapjától.”

Ezt vagy ilyesmit irt Himler Márton, mikor az American Miner keresztjét felvette és hét-ről-hétre nézem, várom, hogy kikeresse Simonok, akik segítenek vinni ezt a keresztet.

Könnyes örömmel, boldog büszkeséggel olvasom, mikor olyan levelek jönnek a Magyar Bányászlapban, amit a két wheelwrighti magyar testvér irt, amikor a többiek, a Táborok, Siposok, Pálfalvyk, Novákok meg-szólálnak, mert úgy látom, hogy akik tavaly az ezer új katonát besorozták, azok most is dolgoznak.

De a keresztfa alatt így is el lehet még bukni, bányászok.

A győzelmet egy pár Simon, egy pár száz katona nem biztosítja; hatalmas erővel, a szervezet és a pénz hatalmával áll szemben ez a munka.

A győzelmet én mégis biztosra várom, bányásztestvérek.

Mikor azt olvastam, hogy “A névtelen katonák tizennégyes bizottsága” úgy dolgozik, hogy a kiletét meg a szerkesztővel, a vezérrel sem tudatták, mikor hal-lottam, hogy a tizennégyes ezres bizottságot szervezték, akkor tudtam, azóta bízom, hogy nem lehet ennek az ügynek elbukni.

Igy csináltak forradalmakat, így döntöttek meg kis emberek, vízcsöppek, porszemek a farak, a cézárak, a királyok és diktátorok uralmát, így fog megdölni a fekete cár uralmát a bányászok közt.

Béké, vízcsep, sok porszem, sok katona, akik egyet akarnak, akik egy vezényszóra indulnak, akik egy cél felé törekednek.

És akikkel az Isten igazsága van, akik a munkások kenyeréért viaskodnak, akik a saját véresen szerzett jogaikat, a saját keserves fillérjeikkel tartott szervezetüket követelik maguknak.

Előre bányásztestvérek, előre tizennégyes, előre ezrek, előre minden magyar bányász, mert isteni elhivatás rendelte, hogy a bányamunkások legértelmesebb fajtája legyen a félmillió bányásznak vezetője, irányítója — szolgája.

És most, engedjék meg a bányászok, hogy egy indítványt tegyek az asztalra.

Tetszik vagy nem tetszik a szerkesztőnek, ő közölni fogja ezt az írást, mert én arra jogos jussot formálok.

Hosszu éveken át voltam munkatársnak ennek az újságnak.

Legioner néven regényt írtam a Magyar Bányászlapba az amerikai magyarok sorsáról és ha az élet el is sodort egy időre ettől a munkától, én soha még nem váltam sem a Magyar Bányászlapról, sem a bányászoktól, akik közt én is — shuflit is is-mertem.

A bányászok tíz éve tartó nagy nyomorúságában én velük voltam, velük éreztem, a bányászok kezdődő új deal-jének én velük örültem és ez ad jussot arra is, hogy követeljem a szerkesztőtől ennek az írásnak a közlését, meg arra is,

is, hogy indítványt tegyek az asztalra.

Bányásztestvérek, úgy látom, hogy itt-ott a magyar bányászok kivételesen nekifogtak a nagy-szerű munkának. Levélben is gyakran írja a szerkesztő, hogy milyen hihetetlen szeretettel segítik itt-ott a bányászok, az újságból is látom, hogy szanaszél-jel még mulatságokat is rendeznek.

Loganvidék magyarjait sokat fogják még emlegetni az amerikai munkások százai, azért a csekkért, ami a homlokára volt tűzve az American Miner első számának.

Utána jött Homer City, most Yatesboro, Glen White és nem tudom, hogy melyik telepen gondolkodnak még ilyesmire a bányászok.

Csupa olyan megnyilatkozása az egyetértésnek, ami kiváltja a könnyeket az igaz ember szeméből. Nem csoda, hogy Himler Márton naponta tizennégy órákat tud dolgozni, hogy ír, veszekszik, hadakozik, az anyagi bajokkal, a kompániákkal, a szervezeti csókokkal. Aki mellé így odaállnak, annak öröme lehet harcolni.

Ezek a bányászmulatságok szülték meg bennem azt az indítványt, amivel most előállok bányászok.

Ne tartsanak többé váltakozó napokon mulatságokat egyes helyeken a bányászok.

Hanem mozduljon meg egységesen minden pléz magyarja.

Amilyen egységesen, amilyen rémesen erős fronttal tör az angol bányászlapra Lewis és annak minden csatlósa, olyan egységesen mozduljanak meg egyetlegre napon, egy közös ünnepen az ÖSSZES TELEPEKEN A MAGYAR Bányászok.

Legyen egy tüntetés az egész országban. Mutassák meg, hogy egy erős van csak bennük, akár Illinoisban, akár Kentuckyban, akár Pennsylvaniában, akár a Virginianban kinlódnak.

És mutassák meg, hogy ez az egy szent közös érzés ott áll Himler mellett, aki minden magyar bányász nevében vette fel ezt a nagy küzdelmet.

Azt indítványozom, hogy tart-sanak egy közös nagy bányászlap napot mindenütt az országban, hogy azon a napon, ahol magyar bányász van, mindenütt egy közös szent gondolat legyen az agyokban, egy közös szent érzés a szívekben.

Tartsanak pikniket, bált vagy előadást, mit hol akarnak és ahol nincs csak egy-két magyar, ott is gondoljanak a két bányász-lapra valamilyen formában.

A Bányászlap-Nap jóvédelmével a “The American Miner” hatalmas lépéssel haladna előre, a közös megmozdulás eredménye az lenne, hogy az ígét újabb ezrek, újabb tizezrek tanulnak.

Én jobban tudom, hogy mennyi tömörkedés pénz kell ehhez a háborúhoz bányászok, mert nekem a szerkesztő azt elég gyakran elírja, el kell látni munició-val a magyar bányászok angol ágyuját, amely a cárság bástyáit ostromolja, hogy ne kelljen az ostrom erejének lankadni.

Meg kell mutatnunk Lewis cárnak, hogy milyen az, mikor Coloradoban, Utahban, Pennsylvaniában tizezrek mozdulnak meg egy célért.

Talán néhol nem lesz nagy anyagi eredménye a dolognak.

Talán ahol csak egy magyar bányász él, onnan csak egy ötven centes előfizetés jut az angol újságra. Mással bizonyára száz-asokat tudnak a bányászok közös akarattal csinálni.

Óriási erkölcsi és ugyanolyan nagy anyagi eredménye lenne a dolognak és olyan lökést adna az angol bányászlapnak, a minden-bányászok közös nagy ügyének, amilyenről nem tudnak talán álmodni sem a magyar bányászok.

És lenne még egy eredmény,

MAGYAR PÜNKÖSD A KITTANING VÖLGYÉBEN

Közép Pennsylvánia magyarsága találkozott szombaton Yatesboróban egymással. - A magyarok bálján minden nemzetiség bányászai ott voltak. - Általános ünnepnek tartották ezt a fényes mulatságot a vidéken. - Az amerikai bajtársak feltűnő nagy számban jelentek meg, hogy az “American Miner” mellett tüntessenek

Igazi magyar pünkösdi bűs volt a pennsylvániai Kittaning völgyben szombaton, mert közel és távolról jöttek a magyarok, egyre nagyobb számban, már a kora délutáni órákban.

E sorok írója dél felé köszöntött be a Yatesborói magyarok vendégcsiszolt házába, de alig ülték meg le, hogy a bányászok és a szerkesztő beszélgetnek egymással, már új vendégek jöttek a telepre és mikor a Bodis Gézáék házában ebédre terítették, már pennsylvániai vendégek is ülték az asztalnál.

Azután tömegesen érkeztek Rossiterről, Homer Cityből, McIntyerről, Clymerről, a New Mine-ről, Kentről, Iselinből a vendégek egymásnak adták a kilincset és a bál fáradhatatlan rendezői este hét óra felé tudták már, hogyha más nem lesz, csak magyarok, akkor is szép lesz a mulatság.

Csak hogy más nemzetiségű magyar testvérek.

Talán a cikknek ezt a részét közli a legkevésbé szívesen a szerkesztő.

Mert róla fog szólni ez a pár sor írásom.

Nem kell Himlert bemutatni egyetlen magyar bányásznak sem ebben az országban.

Husz éve dolgozik a bányászokkal, a bányászokért és ma erősebb, nagyobb, fontosabb a munkája, mint bármikor eddig a husz évben.

Csalódások érték, őt is, a bányászokat is és én tudom, hogy milyen soha el nem dobható, soha el nem felejthető malomkő a lelken az a csalódás.

A bányászok is, ő is a pénzüket veszítették.

De Himler Márton többet vesztett a pénznél.

A meghurcoltatás szeges keresztjeit huzta azóta.

És csak azért huzta, csak azért képes ezt a sorsot viselni, mert mellette állnak, vele vannak, nem hagyták el a bányászok.

Gondoljanak a bányászok Himlerre.

Hogy mit jelentene neki a Bányászlap-Nap.

Hogy milyen érzéssel ülne az íróasztala mellett azon a napon, mikor érezné és tudná, hogy ma a Rocky Mountaintől a Csendes tengerig vele vannak, mellette állnak, vele dolgoznak a bányászok.

Gondoljanak rá a bányászok, hogy mit jelentene az a vezérnek, aki magát az utolsó katonának tekint, ha egy órában azt érezné, hogy most ebben az órában, ahány bányász van, ahány magyar bányász van, az mid a közös célért mozdult meg.

Mit tudna AKKOR ez az ember a bányászokkal, a bányászokért csinálni?

Hát ez volt az én indítványom bányásztestvérek.

Ne ma Loganban, holnapután Yatesboron, hanem MINDE-NÜTT és EGYSZERRE tüntessenek a közös cél érdekében, a közös munka érdekében, a közös szolgá mellett a magyar bányászok.

Nagyon boldog lennék, ha megszólalnának maguk a bányászok, ha hozzászólnának ehhez a dologhoz és ha elhatároznák, hogy a nyár folyamán egyszerre, EGY NAPON, MINDENÜTT meg lesz a Bányásznap.

Azzal kezdtem az írásom, hogy országok sorsa szokott úgy eldőlni, ahogy a magyar bányászok hozzáfogtak a jelenlegi munkához.

A bányászok válasza megerősítet, vagy megdönthet ebben a nagy hitében.

Kelt New York, 1934 május 18.

testvérek is érkeztek.

Yatesboro és vidékének angol bányászai általános ünnepnek tartották ezt a napot és tömegesen jelentek meg a bálra, amiről tudták, hogy azt az American Miner érdekében rendezték és velük jöttek a szlávok, az olaszok, úgy, hogy a bál nemzetközi estély volt.

A magyar fiukból szervezett kitűnő banda hol magyar, hol amerikai tánc alá huzta a szebbnél-szebb nőket és olyan kedves, meleg és hangulatos volt a mulatság, hogy azt soká fogják emlegetni úgy Yatesboróban, mint a vidéken.

Igazi testvéri szeretet jegyében jöttek össze és mulattak éjfél után egy óráig a vendégek és ha Pennsylvaniában vasárnap is szabad lenne a mulatság, akkor biztosan csak a világos reggel vitt volna onnan haza mindenkit.

A fáradhatatlan rendezők példás munkája eredményezte, hogy mindenki jól érezte magát, hogy mindenki örült annak, hogy jelen volt és Yatesboro magyarjai igazán gyönyörű munkát végeztek.

A mulatság közepén egyszerre fényes meglepetésben részesültek a vendégek.

Tizenkét magyar ruhába öltözött magyar virágzású perldült ki a terembe és délceg magyar fiukkal magyar táncokat mutat-tak be a vendégközörsoruknak, amely nem tudott betelni a szép látvánnyal és taposokkal kényserített többszöri ismétlésre a táncosokat.

Nem valószínű, hogy amerikai bányatelepen sok ilyen magyar mutatvánnyal tudnának szolgálni és valószínű csoda volt, ahogy az itt született magyar fiatalok a szebbnél-szebb magyar táncokat lejtette.

A Yatesborói mulatság rendezőinek neveit nem sorolhatjuk fel, azt ők valószínűleg nem is kívánnák, mert akkor egyszerűen közölnünk kellene a Yatesborói magyarság teljes névsorát. Ahányan ott vannak, közös akarat-tal voltak rajta, hogy fényesen sikerüljön a mulatság.

De kéresemre megtették annyit, hogy a művészi tánc szereplőinek a névsorát leírták:

Bodis Jolán, Balogh Mariska, Bunyi Irma, Dudás Klárka, Csobodi Helen, Zoma Irma, Révész Margit, Kovács Ilonka, Varju Juliska, Matyus Ilona, Lányi Dorothy, Fazekas Gizi, Varju Ilonka, Matyus Jolán, Kovács Jolán és Bodis Mariska magyar ruhában táncoltak és a vezető párok partnerjai Naypayer Lajos, Bunyi Béla és Kulik János voltak.

De mikor éjfél felé közkívá-natra ugráni kelt a táncot, akkor bizony az egész fiatalok beleszólt és beletáncolt a dologba és az egész nagy terem egy szép, színes magyar képet mutatott, amely bizony kicsalta a könnyeket a magyar szemekből.

Mint megtudtam, a magyar táncra a fiatalokat Hoczko József tanította meg, csodálatos ügyességgel és nagyszerű érzékel.

A mulatság során az American Miner szerkesztőjét arra kérték, különösen az amerikai vendégek, hogy egy pár szót beszéljen az általános kedvelt angol újságról.

Kisorsoltak egy remekbe készült, kézimunkákkal díszített kis párnát és egy olyan tortát, amelyből egy kisebb család egész hétént áll jölkönn.

Mikor egy órák a mulatságot kellett fejezni, a Yatesboroiak a vidékről érkezett vendégeket nem akarták elengedni és a szo-

IGY NÉZ KI AZ ALABAMAI BÉKE

Alabamában felrobbantották a mult héten az Oakman és a Coal Valley közt levő hidat és ezzel izolálták a hírhedt Debardeleban bányáját a vasutól és a piactól.

Ez a harmadik hid, ami az állam véres szénmezőin felrobbant és ez az eredménye annak az árulásnak, amelyet az NRA és a U. M. W. vezetői elkövettek, mikor a küzdő alabamai bányászok bérjavításának a kétharmadát levágták.

A United Mine Workerst nem ismerte el a Debardeleban társaság, amelynek nagy szénbányái vannak és amely voltaképpen az Alabama Fuel and Ironnak az alvállalata és csak annyit sikerült a szervezetnek elérni, hogy a társaság békén hagyja azokat, akik a szervezethez akar-nak tartozni.

A szervezet viszont a maga részéről arra kötelezte magát — már t. i. a szervezet vezére, — hogy nem fogják a munkát semmi módon hátráltatni a bányákban.

Alabama elárult bányászai azonban maguk akarják kimondani az utolsó szót a code és a levágott bérjavítás dolgában és

MULATSÁGOK

Glen White, W. Va. Magyarsága 1934 május hó 26-án, szombaton este nagyszabású fényes bált rendez, melyre a környék magyarságát szeretettel hívják. A rendezőség elegendő és megfelelő italokról és harapivalokról gondoskodott és a tánczenéhez Paul Jimmy és Beak Mariska népszerű zenekart szerződtetett. Belépti díj férfiaknak 75 cent, nőknek 25 cent. A mulatság pontosan este 6 órakor veszi kezdetét és tart kilóvasos kiviradig.

TÁNCMULTSÁG BEAUTY-N

A Beauty, Ky. Szt. Erzsébet Egyház tagjai árvaházi mulatságot rendeznek.

Most szombaton, május hó 26-án Beauty kis magyar kolo-niája táncmulatságot tart a Szt. Erzsébet Római és Görög Kath. Egyház rendezésében, a katholicus Árvaház javára, s remélik, hogy Williamson és Loganvidék magyarsága azon szép számmal fog megjelenni.

Egy boldogabb korszakban a mai Beauty valamikor sok magyar családnak adott otthont, akiket a kellemes emlékek ezer szála fűz ahhoz a falhoz, és különösen őket, de minden más magyar testvér is szeretettel várnak erre az összejövetelre.

Minthogy most már kitűnő ut van azon a vidéken, kocsin mindenki könnyen áthajthat a telepre, ahol az ott maradt magyarok a régi barátsággal és a régi fogva híres vendég-szeretettel fogadnak mindenkit.

rosan vett magyar mulatság bizony igazában akkor kezdődött a Naypayer család házában, ahol glédába állított söröshordókat csapoltak. Ne higye azonban senki, hogy az amerikai és más nemzetiségű vendégek egy része Naypayerékhez nem jött el.

A házigazda hegedűje mellett reggelig tartott a mulatság és mikor e sorok írója öt óra után bucsut mondott a Yatesborói magyar barátainak, a házigazdának, a társaságnak, sokan még jávában mulattak.

Mikor Yatesboro magyarságának hálás szívvel köszönetet mon-dok és testvéri kézszerítést küldök ezekben a sorokban, meg kell éreznük, hogy mindazt, amit érzek, vagy annak csak egy csezdreztét sem bírom leírni.

Csak azt üzenhetem nekik, hogy — akár akarják, akár nem — visszamegyek hozzájuk. Mert aki egyszer ott járt és a vendég-szeretefüket élvezte, az többé onnan nem tud véglegesen távo-zni.

KÉPVISELŐINK

WEST VIRGINIA

Dzsupin Mihály, Masontown, W. Va.
Dobos István, Kimball, W. Va.
Domokos Mózes, Prenter, W. Va.
Kiss Antal, Clarksburg, Dawmont,
Wendel, Meadow-Brook, W. Va.
Kish András, Brady, Booth, Everetts-
ville, Rivesville, Lowesville, Na-tional, W. Va.
Kocsel György, Chattaroy, W. Va.
Kreuzler István, Morgantown és vidéke.

Lányi József, Red Dragon, W. Va.
Lázár László, Elbert, Filbert, Gary, Thorpe, W. Va.
Magyar András, Skelton, W. Va.
Margóczy Imre, Lundale, W. Va.
Mojzer János, McMechen, W. Va.
Opoczki György, Lobata, W. Va.
Panyi Antal, Rosemont, W. Va.
Paul István, Jenkins Jones, W. Va.
Pongrácz József, Nellis, W. Va.
Révész István, Galloway, W. Va.
Sitku István, Williamson, W. Va.
Tóth Ignác, Widen, W. Va.
Veszprémi Sándor és Dániel, Logan megye egész területére.

PENNSYLVANIA

Julius Bakos, La Belle, Pa.
Barcsi János, Lemont Furnace, Pa.
Blizman Béla, Springdale, Cheswick, aus. Glo, Pa.
Bódis Géza, Yatesboro, Pa.
Bozsnyák József, Rossiter, Pa.
Csányi József, Kent, Clune, Pa.
Csatary Ferenc, Baintord, Pa.
Csordás István, Hellwood, Pa.
Darnay József, Fredericktown, Pa.
Fejéssy István, Johnstown, Pa.
Eperjes István, Brownsboro, Pa.
Géczy Sándor, McAdoo, Pa.
Fekete József, Kingston, Pa.
Gara Béla, Uniontown, Pa.
Gyúrke Mihály, Nanty Glo és Nettleton, Pa.

Ifj. Hadar Béni, McKeesport, Pa.
Hajdu János, Priedale, Pa.
Jánosi Mihály, Richesville, Pa.
Király György, Russellton, Pa.
Lukács János, Gallitzin, Pa.
Mészár Sándor, New-Salem, Pa.
Miklós István, Greensboro, Pa.
Molnár András, Van Meter, Pa.
Nagy József, Marsteller, Pa.
Orosz Kálmán, Kulpmont, Mt. Carmel, Shamokin, Keeler, Pa.
Sebestény Vince, Lucerne Mines, Pa.
Sipos Gyula, Homer City, Pa.
Sütő János, Windber, Pa.
Szabó János, Farrell, Sharpsville, Sharon, Mercer, W. Middlesex, Pa.
Szigyártó Imre, Stoyestown, Pa. és az állam egész területén.

Takács János, Vintondale, Pa.
Varga István, Latrobe, Pa.
Toczyk Mihály, Scadp Level, Pa.

OHIO

Érsek József, Ramsey, O.
Bolyki János, Toledo, O.
Péterfy Lajos, Columbus, O.
Pásztor János, Tiltonsville és vidéke.
Kovács János, St. Clairsville, O.
Kovács Ferenc, Murray City, O.
Molnár József, Glouster, O.
Rezes János, Corning, O.
Széchy Elek, Huntsburg, Ohio és vidéke.

Rimár András, Warren, O.
Tótván Pál, Maynard, O.

ILLINOIS

Árval András, Zeigler, Ill.
Fűrjes Ágoston, Orient, Ill.
Gáll Lajos, Harrisburg, Ill.
Németh Ferenc, Springfield, Ill.
Ontko István, Edwardsville, Ill.
Roncz Péter, Divernon, Ill.
Soltész Pál, Buckner, Ill.
Tóbiás János, Valier, Ill.

NEW YORK

Mihályi Zoltán, Glenfield, N. Y.

KENTUCKY

Kabal János, Majestic, Ky.
Tárkányi Gábor, Beauty, Ky.
Kish Dénes, Lynch, Ky.

NEW JERSEY

Paul András, Carteret, N. J.
Dzsupán Mihály, 94 Bulaski Ave, Carteret, N. J.

INDIANA

Nagy Lajos, Gary és Hammond, Ind.
Simon Sándor, Bicknell, Ind.
Tódr Miklós, So. Bend, Ind.

VIRGINIA

Ifj. Dobos András, Pocahontas, Va.
MICHIGAN
Tímái József, Detroit, Mich.

Miért van az,

hogy sok betegség, mely látszólag ellenáll hí-res orvosság gyakorlatosságának, oly egyszerű házi orvosság mint a

Forni-féle

Alpenkräuter

enyhe hatásának enged?
Mert az jótékonyan befolyásolja az emésztés és kiválasztás működését.
Nem gyógyszerári orvosság. Közvetlen laboratóriumunkból szállítja.

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.
2501 Washington Blvd. CHICAGO, ILL.
Vámmentesen szállítva Kanadába.

HELYI ÜGYNÖKÖK KERESTETNEK